ੴ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ

ਹੀਆਰੂ
ਤੇਅ
ਸੋਨੇ ਬਾਬੂ

ਪਰਤਾ
ਘੇਰੇ ਤੌ
ਪਾਤਸ਼ਾਹ

ਸਾਦ ਦ ਦੀਕ ਤੇਰ
ਲਿਖਤ

ਲੇਖਕ

ਡਾਕਟਰ ਪ੍ਰਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਦਿਵਾਨਾ)

੫-ਏ ਰਵਿਦਾਸ ਨਗਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਡਾ: ਰੋਡ / ੧੪੩੦੦੧.

ਫੋਨ: ੦੧੮੩-੨੬੫੭੩੦੫

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library has been created with the approval and personal blessings of Sri Satguru Uday Singh Ji. You can easily access the wealth of teaching, learning and research materials on Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library online, which until now have only been available to a handful of scholars and researchers.

This new Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library allows school children, students, researchers and armchair scholars anywhere in the world at any time to study and learn from the original documents.

As well as opening access to our historical pieces of world heritage, digitisation ensures the long-term protection and conservation of these fragile treasures. This is a significant milestone in the development of the Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library, but it is just a first step on a long road.

Please join with us in this remarkable transformation of the Library. You can share your books, magazines, pamphlets, photos, music, videos etc. This will ensure they are preserved for generations to come. Each item will be fully acknowledged.

To continue this work, we need your help

Your generous contribution and help will ensure that an ever-growing number of the Library's collections are conserved and digitised, and are made available to students, scholars, and readers the world over. The Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library collection is growing day by day and some rare and priceless books/magazines/manuscripts and other items have already been digitised.

We would like to thank all the contributors who have kindly provided items from their collections. This is appreciated by us now and many readers in the future.

Contact Details

For further information - please contact

Email: NamdhariElibrary@gmail.com

kirpal singh chana

੧ੴ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ

ਸਮਰਪਣ

ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰੇਮਾ-ਭਗਤੀਆਂ ਸਰਨ

ਪੁਤ੍ਰੀਆਂ

ਨੂੰ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ

ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ

ਨੂੰ ਸਫਿਆਂ ਤੇ ਸਾਂਭਣੇ ਸਾਹਿਤ

ਦੀ ਸਾਂਭਿਆ.

ਤਾਂ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਤੇਰੇ [illegible] [illegible]

ਹੀ ਰਹੇ

ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ [illegible] [illegible]

ਸਦਾ

ਸਮਰਪਿਤ.

।

ਵਿਸ਼ਾ - ਸੂਚੀ

੧ਓ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ.

ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ:

ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਓ,
ਏਹ ਏਹ ਅਰਦਾਸ ।
ਜਿਆਸੇ ਨੂੰ ਸਭ ਸੰਤ ਮਿਲਿ
ਪੂਰਨ ਕਰੋ ਆਸ ।।

ਇਹ ਪੁਸਤਕ, "ਇਆਣੇ ਜਗਿਆਸੂ ਸੰਤ ਸਾਧਰਨ" ਨੂੰ ਤਾਰਨੇ ਹਿਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅਨੰਤ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ. ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਸਦਕਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਮ ਜਿਗਿਆਸੂ ਪਾਠਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਸੇਵਾ ਹਿੱਤ ਹਨ। ਸੁੰਦਰ ਅਖਰਾਂ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਗੁਰੂ ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹਵਾਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗੁਰੂ ਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਗਲਾਂ ਤਾਰਨੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸਤੀਆ ਕਰ ਦਇਆ ਕਰਕੇ। ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਦਾਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਦਸਣਾ ਜੀ.

ਦਾਸਾਂ ਦਾ ਦਾਸ
ਜਿਆਣਾ ਸਿੰਘ ਜਿਗਿਆਸੀ
ਲੇਖਕ

ਉਪਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ
(ਮੰਦਰ ਬਾਰੇ ਦਾਨਿਆਂ ਬਾਰੀ)

ਮੰਦਿਰ ਬਾਰੇ

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮੰਦਰ ਵਿਖਈਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ [illegible] ਪਹਿਲਾਂ ਤੀਆਂ ਅੰਦਰ ਤੇ [illegible] ਕਈ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਬਾਰੇ ਇਕ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਔਖਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਅਨਰਥ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰੋਗਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪਾਸਨਾਵਾਂ ਪੁੱਛੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਮੁਗਲਾਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਮੰਦਰ ਦੇ ਢਹਿਆਂ ਤਕ ਬਣਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਪਰੰਪਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਮੰਦਰ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਇਕ ਗੱਲ, ਬਹੁਤੀਆਂ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਆਈ ਲਗੇ ਹੋਏ ਬਾਕੀ ਜਗ੍ਹਾ ਇਕ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਏ ਹੋ, ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਹ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਹਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਤੇ ਹੋਰ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੁੜ ਤੇ ਵੀ ਇਤਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਜਾ।

ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਆਪ ਮੰਦਰ ਦਾਨਿਆਂ ਇਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਨਾਲੇ ਤੇ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਦੀ ਪਰਵਾਨ ਤੇ ਆਪੂ ਹੈ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਜਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਰੋ॥ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਲਿਖੇ ਦੇ ਲੇਖ ਜੀ। ਇਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਰ ਰਹਾ ਜੀਤ ਜੀ॥

ਉਪਦੇਸ਼
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ
ਡੇਰਾ ਭਜਨ ਅਸਥਾਨ ਸ਼੍ਰੀ
ਸਿਰਸਾ।

ਮਿਤੀ
੨੮ ਚੇਤਰ ਸੰਮਤ 2036 ਬਿਕ੍ਰਮੀ

[illegible] ੧੬੧

~~ਅਹਿੰਸਾ [illegible] ਦੀ [illegible]~~

ਅਹਿੰਸਾ ਕੀ ਹੈ।

ਅਹਿੰਸਾ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਭਾਜਿਤ ਕਰਦੇ ਹੈ ਅ+ਹਿੰਸਾ। ਹਿੰਸਾ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਦੁਖ ਦੇਣਾ। ਜੇ ਕਰ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੱਗੇ 'ਅ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਅਹਿੰਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਹਿੰਸਾ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਮਾਰਨਾ। ਜੋ ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਅਰਥ ਉਪਰ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ, ਤਲਵਾਰ ਚਲਾਇਆ ਨੂੰ ਅਹਿੰਸਾ ਦੀ ਰਾਖੀ [illegible] ਆਧਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਿ ਦਿਤਾ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ (ਅਹਿੰਸਾ) ਆਧਾਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ, ਹਨ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ [illegible] ਅਪਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸਮਝ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰਦੇ ਹਨ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਆ ਕੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਅਹਿੰਸਾ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਆ ਕੇ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੁਖ ਭੋਗਣ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਆ ਕੇ, [illegible] ਅਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਤੇ ਅਹਿੰਸਾ ਰੂਪ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਧਰਮ ਤੇ ਦਸਾਂ [illegible] ਪੰਥਕ ਪਰਨਾਲਾ ਦਸਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਕਥਨ

ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੇ ਜਾਣ ਪਾਈਐ
ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵ ਗਿਆਨ ਨ ਹੋਵੀ।
[illegible] ਬੀਜਣ ਬਿਨੁ ਹੋਵਹੁ
[illegible] (ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ [illegible] ਪੰਨਾ ੬੪੬)

ਸਾਡੇ ਕਰਨ ਜੋਗ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਪਰਚਾਰ
ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ
ਪਾਹੁਲ ਪੀ ਕੇ ਨਾਮ ਜਪਕੇ ਇਨਸਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹੈ
ਪਾਹੁਲ ਪਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਵਣ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਤ ਨਾਲ ਇਕ
ਇਕ ਪਾਹੁਲ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ
ਪੰਥ ਨਾਲ ਮਿਲ, ਉਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੇਤ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਦੀ ਆਗਿਆ ਕਿਰਪਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਪੰਥ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਰਸੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਤ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾ ਦੀ ਅੱਗੇ ਇਕਲੀ
ਅਨਸਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨਸਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਾਡਾ ਗੁਰੂ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਰ ਸਤਗੁਰੂ
ਬਣ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਤੇ ਨਾਲ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਰਸ਼ੀ ਸਾਰਥੀ ਹੈ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਡਾ ਅਪਣਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆ
ਸਾਡੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪੰਥ ਦੀ ਪਰਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੈ।

"ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਇਕਸਾਰ ਪਾਈਐ ਜੋਰ ਪੰਥ।"
(ਸੁਖਮਨੀ ਪੰਨਾ ੨੮੭)

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਜੀ—
ਜੇਕਰ ਪਰਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਰਚਾਰ ਤੇ ਜਨਮ ਹੈ। ਇਹ
ਸਾਡਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਪਰਚਾਰ
ਕਰਕੇ ਸਾਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ
ਇਕ ਸਾਰੇ, ਚਰਨ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ
ਲਿਆਕੇ ਦੁਖਾਂ ਕਸ਼ਟਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਕੇ ਸਦੀਵੀ
ਆਨੰਦ ਪਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਵਹੁ ਸਦਾ ਚਿਰੁ ਜੀਵਹੁ,
ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਅਨਦ ਅਨੰਤਾ।
(ਗੂਜਰੀ ਮ: ੫ ਪੰਨਾ ੪੯੬)

ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਵਿਥੀ

[illegible]

[illegible]

(੧) [illegible] (੨) [illegible] (੩) [illegible] (੪) [illegible] ੧੦ (੫) [illegible]

[illegible]

[illegible]

(੧) [illegible]

(ਅ) [illegible]

[illegible]

(ਙ) ਸੁਧ ਸਰਧਾਂ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਹੀ ਪੱਕਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(ਚ) ਤੈਯਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਹਰ ਪਰਕਾਰ ਦੀ [illegible] ਤੇ [illegible] ਕਰਦੀ ਹੈ।

(ਛ) ਅੰਤਰਯਾਮਿਕ ਪਰਮ ਆਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਪਾਰਖੀ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਅੰਦਰ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ~~[illegible]~~ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਉਪਾਸਨਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਕੁਝ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(੧) ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ ਉਪਾਸਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਆਂ ਆਤਮਿਕ ਪਹੁੰਚ ਹਨ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਵਿਚ ਮਸਤਾਨਾ [illegible] ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ MYSMIRISE ਆਖਦੇ ਹਨ।

(੨) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ [illegible] ਦੇ [illegible] ਆਤਮੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਪਵਿੱਤਰ ਜਨ ਇਕ ਪੰਗਤ [illegible] ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਵਿੱਤਰ ਜਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਿਚ [illegible] ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਿਚ [illegible] ਸ਼ਕਤੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ HYPNOTIZE ਆਖਦੇ ਹਨ।

(੩) ਆਤਮੀ ਅੰਦਰ [illegible] ਪਹੁੰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਜਨ ਆਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ [illegible] ਆਵੇ [illegible] ਇਤਿਹਾਸ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] ਦੀ [illegible] ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਸ [illegible] ਨੂੰ SPIRTULIZED ਆਖਦੇ ਹਨ।

(੪) ਸਾਧਾਰਨ ਖੰਡੇ ਵਿਚ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਆਂ ਉਤੇ ਬਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਵਰਗੀ ਰੂਹਾਨੀ ਚਮਕ ਤਾਕਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ELECTRIFIED ਆਖਦੇ ਹਨ।

(੫) ਸਾਧਾਰਨ ਪਾਣੀ ਬਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਇਸ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਹੋ ਪਵਿੱਤਰ ਜਲ ਸਾਰੇ ਜਿਸਮ ਨੂੰ ਸਾਫ ਤੇ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ NECTAR ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਪਰਤੀ ਕਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਹਿਣੇ ਤੇ ਦਸ ਦੋਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵੇ, ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ ਨਾਲ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਪੂਰਾ ਤੇ ਠਾਠ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾ ਜੀਵ ਦੇ ਜਾਣੇ ਕੌਣ ਜੀਵਨ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਾਪੇ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ।

- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰੀਏ ਜੀ !

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣੇ ਦੀ ਵਿਧੀ

ਇਹ ਮਰਯਾਦਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਦਸਾਲ ਦੀ ਇਸਤਰਾਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਹੀ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਕੇ ਹੋਏ ਹੋਣ, ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਵੇ, ਸਰੀਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਕੇ ਆਸਣ ਹੋਵੇ। ਜਦ ਪੰਜੇ ਪੰਜ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੇ। ਛਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਉਣ ਲੱਗੇ ਜਾਵੇ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜੇ ਬਾਣੀ ਛਕਣ ਵਾਲੇ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪੰਜ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜ ਬਾਣੀਆਂ ਇਕ ਚਿੱਤ ਹੋਕੇ ਸੁਣੇ। ਜਦ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੜ੍ਹ ਲਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੀ ਆਰ ਇਕ ਛਕਣ ਵਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਅਤੇ ਛਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਿਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜਦ ਜੋਤ ਜਗਾਏ ਹੋਏ ਹੋਣ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਕਿੰਨੀ ਅਟੱਲ ਇਮਤਿਹਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੇ ਮਨ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ੌਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਈਏ ਜਦ ਪੰਜ ਸ਼ਬਦ ਹੈ

ਮਰ ਇਨਸਾਨ ਕੀ ਤੁਰਨੀ ਸੋਤੇ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ
ਕਰ ਸੱਕੀ ਮਾਨਸੀ ਗੀਤ ਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖ ਸਕੇ।
ਇਸ ਤਰਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ
ਦੇ ਇਨਾਂ ਇੰਨੇ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਸੰਗਲੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਾਸਤੇ
[illegible] ਇਸ ਦੇ [illegible] ਦੀ ਦਾਤ [illegible]
ਇਸ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(੩) ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ~~[illegible]~~ ਤੂੰ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇ
ਨਾਲ ਹੈ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ।

"ਮਨ ਪੰਚੇ ਸਾਧੂ ਸਿਖੁ ਪੰਚ
ਜੈਸੇ ਮੰਦ ਪਾਪ ਪਾਵੇ ਨਾਹਿ।
(ਮ: [illegible] ਕੀਤਿ ਨੂੰ ਨਹਿ)
ਇਤਨ ਨ ਦੇਇ ਲੋਇ ॥੧॥
(ਸਲੋਕ ਮ-੩. ਪੰਨਾ ੧੧੧੪)

ਤੇ ਕਾਈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
~~[illegible]~~ ਪੰਜ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਇਸਨਾਨ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਕਿ
ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਸਕਦਾ
ਹੈ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਸਨਾਨ
ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਨ ਪਵਿੱਤਰ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ
ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਭੇਦ ਹੈ ਕਿ ਕੀਰਤਨ ਇਸਨਾਨ
ਕਰਨ ਤੇ ਮਨ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ
ਇਸ ਦੇ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾ ਇਸ ਤੇ ਮਨੁੱਖ।
ਮੈਲੀ ਬਿਰਤੀ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਜਗਾਦੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਬਚਨ ਹੀ ਮਾਨਵੀ
ਮਾਰਗੀ ਇਸ ਦੀ ਇਸ ਪਰਮਾਤਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਨ।
'ਕੀਰਤਨ ਸਾਹਿਬ ਨ ਉਤਰਸਿ ਮੈਲੁ।
ਕਰਮ ਧਰਮ ਸਭਿ ਹਉਮੈ ਫੈਲੁ।
(ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮ.੫. ਪੰਨਾ ੨੫੨)
ਮਾਨਸਿਕ ਦੇ ਮੈਲ ਦੀ ਇਸ ਮੈਲ, ਕਾਈ ਕੀਰਤਨਾਂ ਤੇ
~~ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੀ।~~ ~~ਕੀਰਤਨ ਇਸਨਾਨ ਸਾਹਿਬ~~
ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਿਲੇ ਜੇਵੇ ਸਾਹਿਬ ਸੰਗ ਨਹੀਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਕਬੀਰ ਜੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਹੀ (ਟਿਕੀ) ਹੋਵੇ ਤੇ ਫੋਕੀ ਮਹਿਮਾ ਤੀਰਥਾਂ ਕਿਤੇ ਮੈਲ ਉਤਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਨੇ ਪਾਠ [illegible] ਜਾ ਸਕਦਾ।

"ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਜੇ ਤੀਰਥ ਨਾਵੈ,
ਤਿਸੁ ਬੈਕੁੰਠ ਨ ਜਾਨਾਂ।"
(ਪੰਨਾ ੪੮੪)

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਇਸ ਪਰਥਾਇ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ~~[struck out]~~ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਕਾਰ ਨਾਸ ਮੈਲਾ ਤੇ ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਰੂਪੀ ਚਾਰ ਦੇਵ ਹੈ।

"ਮਨੁ ਮੈਲਾ ਦੇਵਾਰ"
(ਪੰਨਾ ੬੫੫)

ਇਸ ਮੈਲੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਸਾਂਦੇ ਹਨ ਜੀ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋਈ ਕਰਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ, ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਸਿਖਾਏ।

(ਅ) ਇਸ ਮਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ, ਜਿਗਿਆਸੂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ~~[struck out]~~ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਗਿਆਸੂ ਸਾਫ਼ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਗਿਆਸੂ ਮੈਲ ਤੋਂ ਬਚੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ।
ਦਯਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਭੁ [illegible] ਮਿਲਾਇਆ।
(ਸਾਰੰਗ ਮ: ੫ ਪੰਨਾ ੧੨੦੬)

ਮਨੁੱਖ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦਸ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰਤੱਖ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਲ ਹੈ ਅੰਦਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੈ। ਨੌਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤਾਂ ਜਗਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਂਝ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਅੱਜ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਆਕਾਸ਼ ਤੇ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀਰਤਿ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਸਰੀਰ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਦੁਆਰ ਦਿਮਾਗ ਹੀ ਹੈ।

ਦਸਮ ਦੁਆਰ, ਅਗਮ ਅਪਾਰ,
ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੀ ਘਾਟੀ।
(ਕਬੀਰ ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ
ਪੰਨਾ ੯੭੪)

"ਦਸਵੈ ਦੁਆਰਿ ਕੁੰਚੀ ਜਬ ਦੀਜੈ
ਤਉ ਦਿਆਲ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀਜੈ"
(ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਪੰਨਾ ੩੪੧)

ਜਿਤਨੇ ਮਨੁੱਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੁਆਰਾ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਪਕੜ ਤੋਂ ਉਤਾਂਹ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਉਠਦੇ ਆਤਮਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਿਸਦੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਜਾਗ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

"ਦਸਵੈ ਦੁਆਰਿ ਰਹਤ ਕਰੇ"
ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ਜੀ।
(ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੩ ਪੰਨਾ ੧੧੦)

ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਸੋਝੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਿਮਾਗ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਾਮ ਦੇ ਦਸਮ ਦੁਆਰਿ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਅਸਲ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਥੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਝੀ ਆ ਜਾਂਦੀ।

(੫) ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਇਸ ਘਟ ਨੂੰ
ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਭੂਤ ਤੱਤ ਦੇ ਸਾਰ ਬਣਦਾ,
ਪੰਜ ਵਿਕਾਰ ਇਸਨਾਨ ਇਸ ਘਟ ਦੇ ਇਸਨਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ।
ਜੇ ਕਰ ਇਹੀ ਤੇ ਜਦ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਲਗਦਾ ਜਾਵੇ।

" ਪੰਚੇ ਰਾਹ ਵਿਸਾਰਿਆ,
ਸਤਿਗੁਰਿ ਸ਼ਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ।"
(ਗਉੜੀ ਮ.੫ ਅੰਗ ੧੯੮)

ਆਤਮਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਤਸੰਗ ਪ੍ਰਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਆਤਮਕ ਨਾਮ ਨੂੰ - ਦਰਸਾਇਆ ਗਇਆ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਨ ... ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ਨੂੰ ਕਈ ਵੱਡੀ ਸੀ ਮੰਨੀ। ਸਾਡੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਮਨ ਦੇ ਜੀ ਨੂੰ ਤੁਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਰਵਾਇਆ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਸੀ ਇਸ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰ ਆਤਮਾਂ ਦੇ ਆਤਮਕ ਆਨੰਦ ਕਰਦੇ ਸੀ ਆਇਆ। ਕਰਦੇ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਦੀ ਸੀਤ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸੀ ਆਇਆ।

" ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਖਿਆ ਸੋਇ ਸਾਹਿਬ,
ਦਰ ਹੀ ਮਖਨੇ ਨਾ ਪਾਈ।"
(ਸੋਰਠ ਮ.੫ ਅੰਗ ੫੯੬)

ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਰੂਪ ਰੰਗ ਦੇਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਜੀਆਂ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਰੂਪ ਰੰਗ, ਤੇ ਆਕਾਰ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਤਮਾਸ਼ੇ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਰਜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਹ ਝੂਠੇ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭਟਕਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਝੂਠੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇਹ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪੁੰਨੀ। ਪ੍ਰਤਿਗੁਰੂ ਅੰਦਰ ਦੇਣ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਦੇ ਹਨ। " ਅਖੀ ਦੇਖਿ ਨ ਰਜੀਆ" (ਅੰਗ ੪੬੭)
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੇ ਹਨ।
" ਅਖੀ ਦੇਖਿ ਨ ਰਜੀਆ ਬਹੁ ਰੰਗ ਤਮਾਸੇ।"

ਅੰਤਰਿ ਗੁਰੁ ਆਰਾਧਣਾ,
ਜਿਹਵਾ ਜਪਿ ਗੁਰ ਨਾਉ।
ਨੇਤ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੇਖਣਾ
ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਨਣਾ ਗੁਰ ਨਾਉ ॥
(ਗੂਜਰੀ ਵਾਰ ਮ.੫ ਪੰਨਾ-੫੧੭)

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ (ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੇ (ਇਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਤੇ ਜੀਭ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ। ਤੇ ਇਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਹੈ, ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੈ (ਰੂਪ ਤਸਵੀਰ ਜੀ ਦੇਖਣੇ) ਤੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਹੀ ਸੁਣਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਅੰਦਰ ਦਾ ਸਰਨ ਹੀ ਹੈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

"ਸੰਤ ਕਾ ਦੀਆ ਨਾਮੁ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਪਾਇਆ।"
(ਫੁਨਹੇ ਮ.੫ ਪੰਨਾ ੧੩੬੨)

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਪੰਜ ਕਿਰਤਾਂ ਅੰਗਾਂ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਪਾਣੇ ਸਨ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰ ਤੇ ਪਾਪ ਪੰਜਾਂ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਾਲ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮਹੂਰਤ ਹੈ ਲਿਆ ਜੀ ਕਿ ਜੀਵ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ (੧) ਮਨ ਦੀ, (੨) ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਤੇ (੩) ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ, ਪਵਿੱਤਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੂਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਪਵਿੱਤਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੈ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਅੰਗ ਹੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਬਖਸ਼, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

"ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਆ"

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੀ ਸਾਰ ਉਸ ਗੁਰਮੁਖ ਦੀ ਸਮਝ ਅੰਦਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ, ਪਰਮ-ਅਨੁਭਵ ਆਪਣੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਇਸ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ, ਨਾਮ ਇਸ਼ਕ ਵਿਚ ਸਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਆਤਮਕ ਸੀਤਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੀ ਸਾਰ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖ ਇਸ ਗਤਿ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸ ਗੁਰਮੁਖ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਸੋਝੀ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਜਾਗ, ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੀਰਕ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਰ ਇਹਦੇ ਗੁਰਮੁਖ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹਨ।

"ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਸਾਰ ਸੋਈ ਜਾਣੈ,
ਜਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਵਾਪਾਰੀ ਹੋਇ।"
(ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩, ਪੰਨਾ ੬੪੩)

ਵਿਵਾਹ

ਪਤੀ ਦਾ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਓਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਆਪਣੀ ਜਿਹੀ ਘਰ ਵੱਲ ਲਾਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾ, ਉਦਵਾਹ, ਸ਼ਾਦੀ, ਅਨੰਦ, ਨਿਕਾਹ, ਪਾਣਿ ਗ੍ਰਹਣ, ਦਾਰਪਰਿਗ੍ਰਹ, ਵੈਵਾਹਿਕ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵਿਵਾਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਨੂ ਆਦਿ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਵਾਹ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

(੧) ਬ੍ਰਾਹਮ ਵਿਵਾਹ - ਵਰ ਨੂੰ ਘਰ ਬੁਲਾਕੇ, ਕੁਲੀਨ, ਵਿਦਵਾਨ, ਸਚਰਿਤ ਕੰਨਿਆ ਦੇਣੀ।

(੨) ਦੈਵ ਯਾਗਯ ਵਿਵਾਹ - ਯੱਗ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਿਤਵਿਜ ਨੂੰ ਕੰਨਿਆ ਦਾਨ ਕਰਨੀ।

(੩) ਆਰਸ਼ ਵਿਵਾਹ - ਵਰ ਤੋਂ ਦੋ ਬੱਲਦ ਲੈ ਕੇ ਗਊ, [illegible] ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੰਨਿਆ ਦੇਣੀ।

(੪) ਪ੍ਰਾਜਾਪਤ੍ਯ ਵਿਵਾਹ - [illegible] ਅਤੇ [illegible] ਸੰਤਾਨ ਉਤਪਤੀ ਲਈ ਪਰਸ-ਪਰ ਨੇ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨਾ। (*)

(*) ਕਈ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ [illegible] [illegible] ਕਰੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਤਨੀ ਤੇ [illegible] ਧਰਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ।

(੫) ਆਸੁਰ ਵਿਵਾਹ। - ਧਨ ਲੈਕੇ ਕੰਨਿਆ ਦੇਣੀ।

(੬) ਗਾਂਧਰਵ ਵਿਵਾਹ - ਸ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰ ਅਤੇ ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰੀਤ ਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਹ।

(੭) <u>ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ</u> ਸੰਗ ਵਿਚ ਜਿਤਨੇ ਬੱਚਿਆ ਨੂੰ ਜਾਣੀ।

(੮) <u>ਪੰਜਾਬ ਵਿਦਯਾ</u> ਸੁਣਨ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੱਚਿਆ ਓਹ ਵੀ ਸਭ ਜਾਣੀ।

(ਜਗਜ ਵੇਦ ਸਿੰਘ)

ਚਾਰ ਵਿਸਮਾਦ

ਵਿਸਮਾਦ ਦੇ ਜੀਵ-ਆਤਮਾ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਸਮਾਦ ਬਾਬਤ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਗਉੜੀ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ।

" ਜਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਕਹਿ,
ਵਿਸਮਾਦੀ ਤਾਂ ਮਾਨੀਐ।
ਕਬੀਰ ਕੇਤੇ ਪਹੁੰਚਹਿ,
ਹਰਿ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ' ਸਭੀਆਂ। ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਪੰਨਾ ੧੩੬੮

ਵਿਸਮਾਦੀ ਵਿਸਮਾਦ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਰਸ ਇਕ ਜੀਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਆਖਦੇ ਆਤਮਕ ਵਿਸਮਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਈ ਰਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੰਨਾ ਗਹਿਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਿਸਮਾਦ ਰਸ ਇਕ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਹੀ ਹੁੰਦਾ, ਜੇਕਰ ਕਿ ਰਸ ਇਕ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਤਮਕ ਵਿਸਮਾਦ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕਿਹਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਰਸ ਦੇ ਪਹਿਲਾ, ਦੂਜਾ, ਤੀਜਾ, ਜਿਨਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਤ ਗਹਿਰੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਾਧੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਸਨਾ ਵਿਚ ਹੀ ਅਭੇਦ ਕਰਿਆ।

ਜੋ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਵਿਸਮਾਦ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਿਸਮਾਦ ਦਾ ਜੋ ਰੂਪ ਦਾ ਰੂਪ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

<u>ਪਹਿਲਾ ਵਿਸਮਾਦ</u> : ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਜੀਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਰਤੀ ਦੇ ਖਹਿੰਦੀ ਹੈ।

<u>ਦੂਜਾ ਵਿਸਮਾਦ</u> = ਆਤਮਕ ਵਿਸਮਾਦ = ਜਿਥੇ ਜੀਵ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਪ੍ਰਗਟ ਜੀ।

<u>ਤੀਜਾ ਵਿਸਮਾਦ</u> ਦੁਨਿਆਵੀ ਵਿਸਮਾਦ, ਪਰਕਿਰਤੀ ਆਦਿ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰ ਤੇ ਵਿਸਮਈ ਦਾ ਵਿਸਮਾਦ

<u>ਚੌਥਾ ਵਿਸਮਾਦ</u> ਆਤਮਾ ਦਾ ਅੰਤ ਨਾਲ ਵਿਸਮਾਦ। ਆਤਮਾ ਅੰਦਰ ਦੇਖੇ ਵਿਸਮਈ ਅਵਸਥਾ।
(ਜਿਵੇਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ)

ਦੁਨਿਆਵੀ ਵਿਆਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਂ ਤਨ
ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਸਰੀਰ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦੇ
ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਦੂਸਰਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪਣੇ
ਆਪ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ
ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ॥

ਦੂਸਰੇ ਦੋ ਵਿਆਹ ਹਨ। ਇਕ ਤਾਂ
ਆਤਮਕ ਵਿਆਹ, ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਨਾਲ
ਪਵਿੱਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਇਸ ਨਾਮ ਨੂੰ
ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ
ਹੋ ਜਾਵੇ, ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਾਂ ਦਇਆਲੂ
ਜੀ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਮ
ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਰੂਪ
ਹੀ ਜਾਣੋ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੱਚੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਭਗਤ
ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ.

" ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਨਿਸਿ ਦਿਨੁ ਭਜੈ
ਰੂਪ ਰਾਮ ਤਿਹ ਜਾਨੁ।
ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਅੰਤਰੁ ਨਹੀ
ਨਾਨਕ ਸਾਚੀ ਮਾਨੁ।
(ਸਲੋਕ ਮ: ੯ ਅੰਗ ੧੪੨੮)

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਸਦਕੇ ਨਾਮ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ
ਹਾਸੇ, ਜਦ ਆਤਮਕ ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੀ ਹੀ
ਮਾਣਦਾ ਹੈ। ਦੁਨਿਆਵੀ ਵਿਆਹ, ਇਕ ਜੀਵ ਆਤਮਾ
ਦਾ ਦੂਜੀ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ, ਜਦ ਪੁਰਸ਼ ਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਦਾ ਵਿਆਹ॥

" ਏਕ ਜੋਤਿ ਦੁਇ ਮੂਰਤੀ
ਧਨ ਪਿਰ ਕਹੀਐ ਸੋਇ॥"

ਇਹ ਸੰਸਾਰੀ ਵਿਆਹ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਆਮ ਧਰਤੀ ਉਤੇ
ਰੋਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ॥ ਇਹ ਵਿਆਹ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਧਰਮਾਂ
ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

੫. ਇਸ਼ਕ ਇਮਾਨ

ਇਸ਼ਕ ਇਮਾਨ (ਇਕ ਸਿੱਖ, ਪਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਏਹ (ਮਸ਼ੂਕ) ਪਤਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ (ਏਹ) ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਏਹ (ਪਤਨੀ) ਕੋਲ ਦੀ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਆਖਰ ਇਕ ਸਿੱਖ ਆਸ਼ਕ (ਪਤੀ) ਇਸ਼ਕ ਕਾਇਮ (ਇਮਾਨਦਾਰੀ) ਹੈ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਇਮ (ਇਮਾਨਦਾਰੀ) ਹੈ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਰੰਗ ਰਸ ਮਾਣਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਿੱਖ ਆਸ਼ਕ (ਪਤੀ) ਤੇ ਕਾਇਮ (ਹੈ) ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਆਪਣੇ ਮਸ਼ੂਕ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

੧ ਸੋਹਣੀ ਸੋਹਣੀ ਨਾਰਿ ਸਦਾਵਹਿ ॥
ਪਿਰਹੁ ਨੀ ਰੰਗ ਰਸ ਮਾਣੈ ॥
(ਕਰਤ ਸੰਸੋਨੀ ਭੂਖੇ ਇਕ ਤੂ
ਕਹਤ ਕੋਰ ਬਿਆਕਲ ਹੈ ॥੧॥
ਜੇ ਪਿਰੁ ਰੰਗੁ ਜਨ ਤੂ ਮਾਣੈ ।
(ਪਿਰੁ ਜਨਾਂ ਸੀਗਾਰ ਰਸੁ ਰਲਾਵੈ ॥
(ਇਕ ਰੰਗੁ ਦੇਸਿ ਇਕ ਨਾਰੀ.
ਪਿਰਿ ਦੇ ਜਨਾਂ ਇਕਾਗ ਹੈ ॥੨॥
ਜਨ ਮੰਗ ਇਹ ਆਪੁ ਗਵਾਵੈ ॥
ਜੋ ਪਾਵੈ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥
ਏਕ ਦਰਸ ਕੀ ਪਾਵਹਿ ਨ ਜਾਵੈ
ਜਨ ਨਾਨਕ ਰਾਤੀ ਕੰਤ ਮਿਲਾਵਤੇ ॥੩॥੪॥
(ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਅੰਗ ਮ. ੫ ਪੰਨਾ ੭੭੨)

ਜੋ ਕੁਝ ਸੀਖਾਂ ਤਾਂ ਪਤੀ, ਕਾਇਮ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਆਖਦਾ ਇਹ ਤੁਰਤੋਂ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਸੀਖਾਂ ਤਾਂ ਪਤੀ, ਕਾਇਮ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨ ਚਿਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਖਦਾ ਹੈ।

ਜੀਵਾਤਮਾ ਪਤੀ ਤੇ ਬਾਹਿਆ ਵਿਆਹੀ (ਵਹੁ)
ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੇ ਇਕ ਰਾਤ ਆਵੇਂਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
ਜੀਵਾਤਮਾ ਪਤੀ, ਬਾਹਿਆ ਵਿਆਹੀ ਨੂੰ
ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੋਖਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਗਰੀਬ
ਆਦਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਆਖੀ ਇਕ
ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਂਦਾ ॥ ਬ
ਬਾਹਿਆ (ਵਹੁ) ਜੀਵਾਤਮਾਂ ਨੂੰ ਆਖਦੀ
ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਨ ਤੇ ਚਲ ਦੇਵਤਾ
ਪਤੀ ਜੀਓ ਨੂੰ ਚਰ ਆਓ ਸਾਬ ਹੀ ਦਰਸ
ਹਨ। ਤੋਵੇਂ ਇਸ ਪੰਗ ਸ਼ੁਭ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਸੀ ਹੈ।
ਅੰ ਜੀਵਾਤਮਾ ਵਿਚਾਰ ਬਰ ਕੇ ਭੌਤੇ ਦੇ
ਸੀ ਜਾਂਦਾ ਹਾ।

" ਚਰ ਆਂਧੀ ਇਹੁ ਬਾਪੁ ਲਿਆਸਾ ॥
ਪੰਚ ਤਤੁ ਕਾ ਰਚਨੁ ~~[illegible]~~ ਰਚਾਇਆ।
ਇਸੁ ਦੇਹ ਕਹਿ ਤੂ ਆਤੇ
ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਪਾਹਿਓ ਘਰਿਉ ਪਾਵਨ ਹੈ॥੬॥
ਚਰ ਕੌ ਤੂ ਦਾਸ ਨੇ ਜਾਵੈ ॥
ਇਸੁ ਜਾਣਦਾ ਆਪ ਗੁਪਾਵੈ ॥
ਤੂੰ ਇਸ ਨਹਿ ਇਹੁ ਹੀਨ ਏਥੈ ਸ
ਦਰਸ ਦੇਹਿ ਭੌਤੇ ਨ ਜਾਣ ਹੈ ॥੭॥
ਇਹਿ ਬਹਿਆ ਨਹਿ ਗੁਰੀ ਕੇਰ ॥
ਇਹੁ ਕੀਤੇ ਠਾਕੁਰ ਇਸੁ ਬਾਹਿਨ ਛੋਰ ॥
ਇਸਤੁ ਗਾਵੈ ਇਸਤੁ ਤੁਮ ਪਤਿ ਰਾਖੈ
ਜ ਚਲੇ ਤੇ ਉਠਿ ਲਿਪਾਨਾ ਹੈ ॥੮॥

ਅੰ ਬਾਣੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਇਸੇ ਤੁਰ
"ਦਾਸ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਗਨ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਭੂ ਜਪਦਾ ਹੈਂਦੇ ਤੇ ਅਨਤ
ਦੇ ਇਕ ਠੌਰ ਦੀਆ ਦੇਣਾ ਆਦ ਰਹਿੰਦ
ਹੈ। ਆਪ ਦਾ ਪਕੀਰ ਜਾਵੇ ਹੀ ਨਕਰ
ਦੇ ਤੁਧ ਕੋਮਲ ਹੈ। ਹਰ ਘਰਿਆਂਕੁ ਕੀਤੇ
ਚਮਤਕ ਰਹਿਣ ਦਾਵੇ ਗੁਰਮੁਖ ਭਿਤੇ

ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਦਾ ਰੂਪ ਹੀ ਆਕਾਰ ਨਹੀਂ
ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਗਿਆ
ਕਿ ਜੀਵਾਤਮਾ ਤੇ ਰਚਿਆ (ਰੱਬ) ਦਾ ਸਾਕ
ਪਹਿਲਾ ਵਿਭਾਗ।

" ਨਹਿ ਕਿਸੁ ਜਨਮ ਕੌ ਪਰਵਾਣੇ॥
ਜਨ ਰੋਕ ਨ ਜਾਣੈ ਕੰਤ ਕਾਣੇ॥
ਅਗਮਿ ਅਗੋਚਰਿ ਜਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਨਾਹੀ
ਓਹੁ ਆਤਮ ਸਾਂਗਿ ਰਹਿ ਜਾਗ ਹੈ॥੯॥
ਸਾਚੀ ਸਾਹਿਬ ਅਲਖ ਅਪਾਰਿਆ॥
ਨ ਕਿਸ ਪੂਛੀ ਨ ਸਾਥ ਪਹਾਰਿਆ॥
ਫੁਰਿ ਜਿਸਾਹਿਬ ਕੂੜਿ ਸਾਈ
ਦੇਖੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਸੋਹਾਗਾ ਹੇ॥੧੦॥
(ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮ.੫. ਪੰਨਾ-੧੦੭੨)

ਦੂਜਾ ਵਿਭਾਗ

ਸਾਕਾਰ ਵਿਭਾਗ - ਇਥੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪਤੀ ਦੇਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ। ਦੁਨਿਆਵੀ
ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਪਤਿਨੀ ਹੀ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੇ
ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚੀ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ
ਪਤੀ ਦੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਦਾ ਹੀ ਸੁਹਾਗਣ
ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ
ਦੇਵ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੀ ਹੁੰਦੀ; ਦੁਨਿਆਵੀ ਤੌਰ ਜੀਵਨ
ਨਹੀਂ ਜੀਂਵਦੀ; ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਟ ਬਣੇ ਹੀ ਇਸ਼ਾਰੇ
ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਨੂੰ
ਹਰ ਵੇਲੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ
ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ, ਪਵਿੱਤਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ
ਜੀਵਨ ਵਿਚ, ਸੰਤ ਸੁਭਾਵ, ਇਮਾਨ, ਸੰਤੋਖ,
ਨਿਮਰਤਾ, ਮਿਠਾਸ, ਦਇਆ, ਗਿਆਨ, ਧੀਰਜ

ਸਿਮਰਨ, ਕੀਰਤਨ, ਸੰਤੋਖ, ਸਹਿਜ, ਸਾਂਤੀ,
ਆਦਿ ਗੁਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਉਪਜਣੇ ਸ਼ੁਰ
ਤੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ ਜੀਵਨ
ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ
ਆਪ ਹੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

" ਹਰਿ ਕੀ ਨਾਮਿ ਜੁ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ
ਗੁੰਝੁ ਨ ਪੱਈਂ ਦੇਖੈ॥
ਗਾਵਹ ਮੈਂ ਦਰ ਸਾਚ ਭਾਵੈ
ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੇਰੇ ॥੨॥
(ਗਉੜੀ ਮ:੫ ਪੰਨਾ ੧੬੩)

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵਰਣਾਇਆ। ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਮ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਇਕ(ਮਿਕ) ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਪਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਗਤ ਜੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਆਦਿ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਕੀਤ ਨਾਲ ਹੋਕਿ ਅੰਤ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰ ਇਸ ਅੰਤਰ ਪਈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਗਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਿਆ ਹੈ।

" ਸ੍ਰਾਪਿ ਗਾਠਿ ਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਸੰਸਾਰਾ॥
ਅੰਤ ਕ੍ਰਿਆ ਆਦਿ ਗਲਾ ਜਾਨ ਕੇਤਕ॥
ਨਾਕਿ ਕਾਨ ਮਤਿ ਕੋਈ ਰਾਖੈ;
ਅਨੁਜਾ ਲਿਆ ਕਿਰਤਾਰ ;
ਜਾਨ ਜਾਹਿ ਤੇ ਦੂਸਰ ਪਾਇਹਿ,

ਜਾਗ ਅਤੇ ਸ੍ਵਪਨ ਜਾਗਰ ॥੨॥
(ਪੰਨਾ. ੪੮੬)

ਜੁਗਾਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਨੂੰ ਪੰ. ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਮ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਰਮ-ਆਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਪਰਮ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਧਿਆਤਮ ਨਾਮ ਨੂੰ ਧਾਰ ਧਾਰ ਜਿਗਿਆਸੂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਪੰਥ ਵਿਚ ਲਾਇਆ ਹੈ. ਹੈ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਇਸ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਕਿ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਕਸਦ, ਜੋ ਸੰਤ ਮਾਰਗ ~~[illegible]~~ ਦਰਸਾ ਮਈ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਰਤ ਵੀ ਮਨ ਦੇ ਵਸ ਹੋ ਕੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆਨ ਪਈ, ਪਰਮ-ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਭੂ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਗਿਆਨ ਤੇ ਹੀ ਵਸੇਗਾ।

" ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਔਲੀਏ ਆਏ,
ਸਿਧ ਤੇਤੀਸ ਕਰੋੜਾਂ।
ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮੰਨਿ ਗਿਆਨ ਜਪੇ ਹੈ,
ਪੂਰਨ ਏਕ ਕਰਤਾਰਾਂ ॥੩॥
(ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਪੰ. ੪੮੩)

ਇਸ ਤਰਾਂ, ਇਸੇ ਹੀ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਵੀ ਪਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗਿਆਨ ਦੇ ਬਾਝ ਸਾਰੀ ਲੋਕਾਈ — ਅੰਧੇਰ ਤੇ ਅਗਿਆਨ ਘੋਰ ਵੀ ਵੀ ਅੰਦਰ ਫਸੀ ਹੈ।

" ਗਿਆਨ ਬਾਝਹੁ ਸਭ ਅੰਧੇਰ
ਅਗਿਆਨਤਾ ਹੈ।"

ਪੂਰਾ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ।

" ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੈ ਘਰਿ ਆਇਆ।
ਤਾ ਮਿਲਿ ਸਖੀਆਂ ਕਾਜੁ ਰਚਾਇਆ।
ਖੇਲੁ ਦੇਖਿ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ
ਸਹੁ ਵੀਆਹਣ ਆਇਆ ॥੧॥
ਗਾਵਹੁ ਗਾਵਹੁ ਕਾਮਣੀ ਬਿਬੇਕ ਬੀਚਾਰੁ।
ਹਮਰੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ਜਗਜੀਵਨੁ ਭਤਾਰੁ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਹਮਰਾ ਵੀਆਹੁ ਜਿ ਹੋਆ
ਜਾਂ ਸਹੁ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਜਾਨਿਆ ॥
ਤਿਹੁ ਲੋਕਾ ਮਹਿ ਸਬਦੁ ਰਵਿਆ
ਹੈ ਆਪੁ ਗਇਆ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੨॥
ਆਪਣਾ ਕਾਰਜੁ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ
ਹੋਰਨਿ ਕਾਰਜੁ ਨ ਹੋਈ ॥
ਜਿਤੁ ਕਾਰਜਿ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਹੈ,
ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥੩॥
ਭਨਤਿ ਨਾਨਕੁ ਸਭਨਾ ਕਾ
ਪਿਰੁ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥
ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ,
ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਹੋਇ ॥੪॥

ਇਸ ਵਿਆਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ, ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਨੂੰ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਹੀ ਸੋਝੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਨੰਦ ਵਿਆਹ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਤੀਜਾ ਵਿਆਹ

ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰੀ ਵਿਆਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਵਿਰਤੀ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਜੀਵ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਨ ਨਿਰਵਰਤੀ ਮਾਰਗ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਮਾਰਗ। ਨਿਰਵਰਤੀ ਮਾਰਗ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਪਨਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰ ਮੁਕਤ ਰਹਿੰਦੇ ਤੋਂ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਰ ਫਿਰ ਫਿਰ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰਾ ਮਾਰਗ ਹੈ ਪਰਵਿਰਤੀ ਜਿਸ ਵਾਲੇ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਵਾਸ ਕੀਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਿਚ ਸਾਧ ਸੰਗ ਰਹਿਣਾ ਵਿਚ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ।

" ਹਰਿ ਪਤਿਵ੍ਰਤੀ ਸਾਧ
ਪਰਵਿਰਤੀ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਇਆ।
ਅੰਤਰੀਵ [illegible] ਅਭਿਆਸ ਜੀਉ ॥

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ।

ੳ) ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ.

ਅ) ਇਸ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੇ ਧਰਮ ਕਮਾਉਣਾ ਕਾਰ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ।

ੲ) ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪੰਗਤ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣਾ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਚਲਣਾ।

ਕਾਰ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕਰਨੀ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਪਰਵਿਰਤੀ ਕਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਵੇਖਣੇ ਨੂੰ ਹਨ ਉਹ [illegible] ਜੀਵਨ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਾਈਆਂ ਤੇ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹੈ। ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਇਕਾਂਤ ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਕਰਤੂਤ, ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਹੀ ਸਾਧ. ਕਾਰ ਪਵਿੱਤਰ ਆਗਿਆ ਸਿਰ

ਸਗਲੇ ਸੰਸਾਰ। ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ
ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਸੇਧ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।। ਤੇ ਨਿਸਚਤ
ਜੀਵਨ ਦਾ ਰਸਤਾ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਤੇ ਮੰਜ਼ਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ। "ਏਕ ਜੋਤਿ ਦੁਇ ਮੂਰਤੀ
ਸਬਦੁ ਕੀਓ ਪਰਗਾਸਿ। (ਅੰਗ ੧੩੮੫) ਸਾਰਾ
ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਾਰ ਜੀਵਨ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਉਹ ਸਭ
ਜੀਵਨ ਨਿਸਚਤ ਇਕ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ
ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
ਇਸ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਹਨ।" ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼
ਵਿਚਾਰ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੀ ਹੈ ਜਦ
ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੂੰ ~~ਸ੍ਰੀ~~ ਨਿਸਚਤ ਮਾਰਗ ਤੇ ਤੋਰਦੇ
ਜਾਂਦੇ ਹੈ। ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ
ਤਸਲੀਮ ਕਰਨਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਦੇ ਪੂਰਨ ਹੱਥ ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਆਈ।
ਆਤਮਿਕ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਦਾਤ ਦੀ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਨੇ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ। ~~ਸਤਗੁਰ~~
ਅਜ ਦੀ ਨਿਸਚਤ ਆਪਣਾ
ਇਕ ਦਾਸਰ ਨੇਕ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੀ, ਤਨ ਕੇ ਤੇ
ਤਨ ਕੀ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਛਕ ਕੇ ਗੁਰਮੰਤਰ
ਦਾ ਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ~~[illegible]~~ ਹਰਨ ਕਰਕੇ
~~[illegible]~~ ਦੇਵੀ ਗੁਰ ਕੇ ਘਰ ਤੋਂ ਅਨੰਦ ਮਾਣ
ਰਹੇ ਹੈਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਤੇ ਸਮਾਂ ~~[illegible]~~ ਆਪ
ਜੀ ਗੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਪਾਲੀਆ ਜਾਂਦਾ
ਹਨ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੇ ਸੇਵੀ
ਤਰਹੀ ਹੈ ਤੇਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ।
" ਸਬਦ ਜੋਤਿ ਇਕ ਹੀ ਆਤਮਾ
~~[illegible]~~ ਜਾਗੀ ਇਕਠੇ ਹੋਇ।
ਏਕ ਜੋਤਿ ਦੋਇ ਮੂਰਤੀ
ਸਬਦ ਕੀਓ ਪਰਗਾਸਿ।
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੰਨਾ ੧੩੮੫)

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਵਿਆਸ ਜੀ ਨੇ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਅੰਗ੍ਰੇ
ਵਿਸਤਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾ। ਵਿਆਸ ਨੇ
ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵ, ਸਾਰੇ ਹੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ
ਵਿਚ ਹੀ ਅਪਣਾ ~~[illegible]~~, ਕਿਉਂਕਿ
ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਮਹਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ
ਕਿ ਵਿਆਸ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਕ ~~[illegible]~~
ਅੰਗ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸਤਰੀ ਤੇ
ਮਨ ~~[illegible]~~ ਨੂੰ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਆਤਮ ਸ਼ਾਂਤ
ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਦਾ ਪਾਠ ਰਾਗ
ਸੰਗੀਤਮਈ ਹੈ। ਸਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਰਗੇ
ਵਰਗੇ ਅਲਗ ਹੈ। ਵਾਰਾਂ ਵਿਆਨੀਆਂ
ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤਰਜ਼ਾਂ ਆਖੀਆਂ
ਹੀ ਸਫੂਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ ਪੀਰਡ ਸਮਾਂ ੪੦	੧.	ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨਾ।
	੨.	ਆਈ, ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਰਿਆਜ਼ ਦੀ (ਪ੍ਰਤਿਕਤੀ) ਹੋਵੇਗੀ।
	੩.	ਧੁਨ ਦੀ ਵਿਰਤਾਂਤ ਹੋਵੇਗੀ।
	੪	ਰਾਗੀ ਦਾ ਗਾਨ ਲਿਖਾਉਣਾ।
	੫.	ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਾਲੇ ਅਣੂ ਦੇ ਤਰਾਨਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ।
ਦੂਜਾ ਪੀਰਡ ਮਿੰਟ	੧.	ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਮਨ ਵਿਚਰਿਆਰ ਤੇ ਸਹਿਜਤਾ ਵਧਾਣਾ।
	੨.	ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਰਾਗ ਵਰਤਣ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣਾ।
	੩.	ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਤੇ ਵਿਰਲੇ ਰਾਗ ਦੇ ਨੰ. ਦਸ ਦੇਣੀ।
	੪.	ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਤੇ ਵਿਰਲੇ ਰਾਗ ਨਿਖਾਰਨਿਆਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।

ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ	੧	ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।
ਸੰਗਤ	੨	ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਰਾਗੀ ਵਲੋਂ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।
	੩	ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ [illegible]
[illegible]	੧	ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ [illegible] ਜਾਂਦੀ।
	੨	ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਤੁਲਨਾ ਦੇ [illegible]
	੩	[illegible] ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ
	੪	ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।
	੫	ਇਹਨਾਂ [illegible] ਦੀ ਦਾ [illegible] ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਇਸ ਕੀਰਤਨ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ [illegible] ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ [illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ [illegible] ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible] ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਹਨ।

ੳ [illegible]
[illegible] ॥
([illegible] ਪੰਨਾ ੨੨੦)

ਸਾਦਾ ਵਿਆਹ — ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦਾ [illegible] ਵਿਆਹ। ਨਾਮਧਾਰੀ ਜੀਵ ਦੇ ਨਾਲ [illegible] ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ([illegible]).

ਇਸ ਵਿਆਹ ਵਿਚ [illegible] ਵਿਚ [illegible] ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ [illegible] ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ [illegible] ਹੀ [illegible] ਦੇ [illegible] ਹੁੰਦੀ ਹੈ, [illegible] ਹੈ ਕਿ [illegible]

ਮਤੀ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਵੇਲ਼ੇ ਇਕ ਓਹੀ ਲੋਕਾਂ—
ਪਾਖੰਡੀ ਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਮਤੀ ਵੀਰੋਦ ਤੇ
ਕੋਰ ਤਰੀਕੇ ਜਿਸਨ ਕਰਕੇ ਰਹਾ।

ਜਿਹਨਾਂ ਜਿਹ ਪੰਚ ਪਰਵਿਰ (ਪੰਜਾਬ
ਇਕ) ਤੇ ਓਸ ਜਿਹ, ਜੋ ਸੀਦ ਆਪਣੇ
ਅਸਲ ਪਨੂੰ ਨੂੰ ਦਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ
ਨਾਮ ਜਿਸਨਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਪਰ
ਇਕ (ਪਰਮੇਸਰ ਇਕ ਸਾਰੇ ਸੀਦਾਰਾਂ ਪ੍ਰਭੀ)
ਹਨ ਜੀ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭੀ
ਸੀਦਨ ਸੀਦ ਦੀ ਸੰਤ (ਜਿਸਨੂੰ ਕਹੀ ਕਰੀਏ)
ਹੈ। ਏਸ ਆਰਸਨ ਅਨਾਦ ਦਾਪਤੇ
ਦੀ ਪਹਿਰੂਹ ਆਂਦਿ ਨਾਮ ਦੀ ਸਾਰੀ
ਤਾਰੀਦ ਹੈ, ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਪਰ ਇਕ ਸ
ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਇਸਨਾਂ ਜੀ। ਸਤਿਗੁਰੂ
ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਅੰਦਰ
ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ।

" ਪੰਚੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਹ ਦੇਖਿ ਤੂੰ,
ਨਾਨਕ ਦੇਖਿ ਦਾਤ॥
ਗੁਰ ਸਿਖ ਰਹਾ ਆਰਾਮ ਸਿਉ,
ਤੁਧ ਵੇਦਨ ਕਰੀਦੇ॥੩॥
(ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫)

ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਦ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ
ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪਰ (ਪਰਮੇਸਰ ਇਕ ਆਪੇ
ਆਪਣਾ ਦਾਤੀ) ਤਰੇ ਜਾਣ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ
ਦੇ ਜੀ ਸੰਤ ਪਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜਾਣ ਹੈ।
ਜੋ ਕਾਣੀ ਓਹ ਸੀਦ ਇਸਤਰੀਆਂ
ਕਾਰਾਂ ਦਾਤੀਆਂ ਹਨ, ਸਿਖ, ਜੋ ਆਪਣੇ

ਸੰਸਾਰ, ਪੁਤ੍ਰ, ਧਨ, ਆਤਮਾ ਪਤਿਵ੍ਰਤਾ
ਦੀ ਰੋਟੀ ਵਿਚਾਰ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ
ਹੈ। ਪਤਿਵ੍ਰਤਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹਨ।

" ਸਭਨ ਜਾਣੇ ਦੇਖਣ,
ਸਭ ਸੁਖਸਾਗਰ ਹਨ॥
ਸਾਗਰ ਪੰਥ ਨਿਵਾਜੋ
ਮਿਤ੍ਰਾ ਗੁਰਿ ਵਿਚਾਰ ੧੪॥
(ਸ੍ਰੀ ਰਾਗੁ ਮ ੧ ਅੰਗ ੫੦)

ਜਿਸ ਦੇ ਜੀਵ ਦੇ ਸਦਾਚਾਰ ਹੋਵੇ
ਹੈ ਜੀਵ ਹਨ ਤੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ (ਜੀਵਾਤਮਾ)
ਦਾ ਪਤੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਰੂਪ ਹੋਵੇ
(ਗੁਰ ਰੂਪ) ਸੰਪੂਰਣ ਆਦਿ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਕਰਤ ਦਵੀਰ ਜੀ ਆ ਪਈ ਆਈ
ਹਰੀ ਵਿਚ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਜਾਪਦੀ ਰਹਨ
ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

" ਪੰਚਮੈ ਵਿਚ ਰਾਖਿ ਹੈ,
ਜਾਨੁਰਤੇ ਸਾਈ॥
ਅੰਚ ਰੈਣ ਨ ਜਾਣਦੀ
ਸੁਰਤ ਚਾਣਾਈ ॥੨॥
(ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ - ਅੰਗ ੩੩੭)

ਏਥੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ
ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਥਾਈਂ ਪਤੀ
ਕਰ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਰੇ ਥਾਂਈ,
ਆਪ (ਸ੍ਰੀ ਪੰਚਮੈ) ਇਕ ਆਖੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ
ਜੀਵ ਆਤਮਾ (ਇਸਤ੍ਰੀ) ਆਖੇ ਗਏ ਹੈ
ਕਾ ਕਾਰਨ ਧਾਰੀ [illegible] ਅਪਣੇ ਵੱਸੇ

ਹੀ ਫਿਰਦੀ ਪਈ ਹੈ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ
ਫਸੀ ਪਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ।

" ਗੁ. ਤੇਰੀਆ ਆਪੇ ਆਪ ਪਛਾਣੀ॥
ਪਾਤੁ ਪਰਿ ਆਇ,
ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਜਾ ॥੬॥੧੧॥੬੨॥
(ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ. ਪੰਨਾ-੩੩੩)

(ਇਸ ਇੰਨ ਜੀਵਾਤਮਾ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮੀ) ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਾਰੰਗੀ (ਗਾਇ ਅੰਤ ਹੈ ਸਾਰੰਗੀ) ਹੈ ਸਭਾ ਪੰਛਿਆਂ ਦੀ ਭਿਖਿਆ ਇਸਨੂੰ ਹੈ ਗਾਇ ਜੀਵ ਦੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੇ ਪੰਛਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਜੀਵ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੰਤ ਦਾ ਫਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋ ਕੋਈ ਆਣ ਪਹਿਲਾ ਦੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਆਕੇ ਅੰਤ ਵਿਚਾਰ ਹੈ।

" ਜਿਤੁ ਦਿਹਾੜੈ ਧਨ ਵਰੀ
ਸਾਹੇ ਲਏ ਲਿਖਾਇ॥
ਮਲਕੁ ਜਿ ਕੰਨੀ ਸੁਣੀਦਾ
ਮੁਹੁ ਦੇਖਾਲੇ ਆਇ॥
(ਪੰਨਾ ੧੩੭੭)

ਜਮਦੂਤ ਤਾਂ ਕਿ ਕੌਣ ਕੌਣ ਦੇ ਨਿਕਲਦੀ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਮਦੂਤ ਕਿ ਅੰਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਜੀਵਾਤਮਾ ਆਪਣੇ ਕਰਣੀ ਦੇ ਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਦਾ ਫਲ ਹੈ। ਜੀਵਾਤਮਾ ਨੂੰ ਇਸਤਰ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ। ਜੀਵਾਤਮਾ, ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਰਣੀ ਹੋਣ ਦੀ॥

ਜਿੰਦੁ ਨਿਮਾਣੀ ਕਢੀਐ
ਹਡਾ ਕੂ ਕੜਕਾਇ॥
ਸਾਹੇ ਲਿਖੇ ਨ ਚਲਨੀ
ਜਿੰਦੂ ਕੂੰ ਸਮਝਾਇ॥
ਜਿੰਦੁ ਵਹੁਟੀ ਮਰਣੁ ਵਰੁ
ਲੈ ਜਾਸੀ ਪਰਣਾਇ॥
ਆਪਣ ਹਥੀ ਜੋਲਿ ਕੈ
ਕੈ ਗਲਿ ਲਗੈ ਧਾਇ॥
([illegible])

। ਇਨ ਸਾਰੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮਿਟ ਜਾਵੇ। ਜੀਵ ਸਹਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਬਹੁਤੀ ਅਸਾਨ ਹੈ।

ਜਦ ਜੀਵ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਿਲਾਪ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦਾ ਮਿਲਾਪ ਤਾਂ ਅੰਦਰਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ਜਦ ਜੀਵ ਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਜਦ ਜੀਵ ਨੂੰ ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੋਂ ਤਾਰ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਬਖਸ਼ਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹਰ ਇਕ ਜੀਵ ਦੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਦਾ ਹਨ।

"ਗੁਰੁ ਨਯਣਿ, ਬਯਣਿ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਹੁ,
ਗੁਰੂ ਸਤਿ, ਕਵਿ ਨਲ੍ ਕਹਿ।
ਜਿਨਿ ਗੁਰੂ ਨ ਦੇਖਿਅਉ, ਨਹੁ ਕੀਅਉ,
ਤੇ ਅਕਯਥ ਸੰਸਾਰ ਮਹਿ।
(ਸਵਈਏ ਮ. ੪ ਕੇ. ਪੰਨਾ ੧੩੯੯)

ਸਾਰ

ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਬਾਣੀ

ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਉਚਾਰੀ ਹੋਈ ਪਵਿਤ੍ਰ ਬਾਣੀ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਵਿਚ, ਪੰਨਾ ੯੧੭ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਣੀ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ਚਾਲੀ ਪਉੜੀਆਂ ਹਨ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਰਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ, ਤੇ ਭਾਵ ਅਰਥ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਾਰਥ, ਫਿਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਾਠ ਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

<u>ਪਉੜੀ ਪਹਿਲੀ</u> ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ, ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ।

<u>ਸੰਖੇਪ ਭਾਵਅਰਥ</u> ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖ ਨੂੰ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖ ਮਨ ਨਿਰਮਲ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮਨ ਚਾਉ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਗੁਰਮੁਖ ਦਾ ਮਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਆਪਣੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਸਿਫ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਪਾਪ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

"ਨਾਨਕ ਭਗਤਾਂ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ।
ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ।"

ਪਹਿਲੀ ਸਾਖ

" ਜੋ ਪਹਿਲੜੀ ਸਾਖ ਪਰਸਿੱਧੀ ਕਰਨ,
ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਅੰਗ ਰਾਮ ਜੀਉ।
ਆਈ ਅਗਿਆ ਦੇਣ, ਸਤਗੁਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ,
ਪਾਪ ਤਿਆਗਿਆ ਅੰਗ ਰਾਮ ਜੀਉ।
ਸਤਗੁਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ।
ਸਿਮਰਨ ਨਾਮੁ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਅਰਜਨ।
ਜਿਨਿ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਪਾਪ ਗਵਾਇਆ।
ਜਗਤ ਅੰਦਰ ਐਸਾ ਰਖਵਾਲੀ,
ਮਨ ਜੀਤਿਆ ਅੰਤ ਸਹਾਇਆ।
ਸੋਢੀ ਨਾਨਕ ਸਾਖ ਪਹਿਲੀ,
ਅੰਤਿਕ ਰਾਮ ਰਮਾਇਆ ॥੧॥

ਅਰਥ : ਹੇ ਰਾਮ ਜੀਉ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀਉ, ਆਪ ਜੀ ਤੋਂ ਸਦਕੇ ਹਾਂ। ਆਪ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੂੰ ਜੋ ਨਾਮ ਜਪਣ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਰੂਪਣ ਦਾ ਕਮ ਸਿਮਰੇ ਕਰਦਿਆਂ ਹੈ, ਪਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਪਹਿਲੀ ਸਾਖ ਜੀਵ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਦੇ ਉਸਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨੀਂਹ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਹੇ ਸਾਈਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਈ ਹੈ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਅਗਿਆ ਦਾ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਸ ਆਈ ਹੋਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਧਰਮ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਘਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੈ। ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੇ ਸਾਈਂ ਪਰਮਾਤਮਾ

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਦੇ ਰਹੋ। ਮਨੁਖਾ
ਜੀਵਨ ਦਾ ਇਹ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਪਰਮਾਨੰਦ
ਇਸੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾ ਰਹੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਨੇ ਗੁਰਸਿਖ ਵਾਸਤੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ
ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰਸਿਖ ਵਾਸਤੇ ਸਿਖਿਆ ਦਾ
ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ।
ਹੇ ਭਾਈ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਜੋ ਦੇਵੇ ਆਦਰ
ਰਹੇ, ਇਸੇ ਵਿਚ ਰੰਗ ਰਹੇ। ਜਾਣੋ ਪਾਪ ਵਿਕਾਰ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਰਕਤ, ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ
ਨਾਲ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੇ ਭਾਈ ਜਿਸ ਗੁਰਸਿਖ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ
ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹਿਣ ਅੰਦਰ ਹੈ
ਉਸ ਗੁਰਸਿਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਧੂੜ ਨੂੰ ਮਸਤਕ
ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਮਨ ਲੋਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਭਾਈ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ
ਨਾਮ ਸਿਮਰਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਲ ਜੀਵ
ਇਕਮਤਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਰਿਆ ਹੈ
ਪਹਿਲੀ ਆਵਸ਼ਕ ਹੈ। ਜੋ ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ
ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਲ ਜੀਵ ਇਕਮਤਤਾ ਦੇ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਮੂਲ ਅਧਾਰ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਪੰਗਤੀ. ਦੂਜੀ ਸਤਰ ਗੁਰਸਿਖ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ
ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪੰਗਤੀ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੈ।

ਅੰਤਰੀਵ ਭਾਵ ਅਰਥ) ਦੂਜੀ ਸਤਰ ਗੁਰਸਿਖ ਦੀ
ਦੂਜੀ ਪੰਗਤੀ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਆਵਸ਼ਕ
ਦਰਸਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ
ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਗੁਰਸਿਖ ਦਾ ਮਨ

ਦਾ ਮਨ ਗੁਣ ਹੈ ਇਕਾਗਰਤਾ ਹੋਣਾ
ਚਾਹੁ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਧਕ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਪੀਂਦਾ ਹੈ। ਸਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਨਾਮ ਇਕ ਸੁਗੰਧ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਦਾ
ਠਰ ਸ੍ਵਾਦ ਹੈ ਸੋਟਾ ਹੈ।

'ਧਨ ਧਿਨ ਤੇ ਇਕੋ ਸੰਗ ਵਾਸ,
ਇਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤਿ ਵਸਾਰੀ।
ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤਿ ਤੇਰੀ
ਸੋ ਨਾਨਕ ਲੇਖੇ ਪਰਵਾਣੀਂ
(ਗਉ ਮਹਲਾ ੫ ਪੰਨਾ ੧੨੬੨)

' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਖਿਆ ਦਾ ਰਸੁ ਸੂਤੈ
ਗਿਆਨ ਇਹ੍ਹਾ ਕਬਿ ਕਥਿ ਸੂਤੈ।
(ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਮ.੧ ਪੰਨਾ ੪੬੬)

ਨੂਰੀ ਸਾਧ।

ਹਰਿ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਸਾਧ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੂਰਾ,
ਸੇਵਕਿਆ ਪਹਿ ਨਾਮ ਜੀਉ।
ਸਿਮਰਤਿ ਕੇ ਮਨ ਹੋਇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ,
ਮੰਨ ਗਵਾਇਆ ਵਹਿ ਨਾਮ ਜੀਉ।
ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਗੁਰ ਗਾਇਆ,
ਹਰਿ ਦੇਖ ਨਾਮੁ ਜਪੈ।
ਹਰਿ ਸਾਜਨ ਨਾਮੁ ਪਤਾਇਆ ਸੁਆਮੀ,
ਸਰਬ ਕਰਿਆ ਭੰਡਾਰੇ।
ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਖੈ,
ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਮਨ ਪੰਕਜ ਨਾਦੇ।
ਜਨ ਨਾਨਕ ਨੂਰੀ ਸਾਧ ਤਰਾਈ,
ਸਾਧਨ ਸਬਦ ਦਸਾਏ।
(ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮ.੪ ਪੰਨਾ ੧੧੩)

ਸਾਰਾਂਸ਼। ਜੋ ਨਾਮ ਜੀਉ, ਮਨ ਸਾਧ ਪੂਰਨ ਜੀਉ ਆਪ
ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਆਪ ਹੀ ਜਿਤ ਸਾਧ ਹੋਣਾ।

ਤੇ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਚਾ ਪੁਰਖ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਯਾਦ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ, ਤੁਕਾਂ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰਿ ਦੀ ਯਾਦ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਯਾਦ ਜੀਵ-ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਵਸਥਾ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ।

ਹੇ ਭਾਈ ਤੀਜੀ ਅਵਸਥਾ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਪਣੇ ਹਰਿ ਨੂੰ ਦੂਰ ਵੇਖ ਦੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਪੂਰੇ ਸਤਗੁਰੂ ਦੇ ਰੂਪ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਬਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਵੇਖਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਜੀਵ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਪਸਾਰਾ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਪਸਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੀ ਵਸਦਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਥਾਂ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਈ, ਅਨੁਭਵ ਹੋਣ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਦੇਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉੱਤੇ ਚੱਲਿਆਂ ਬੇਸ਼ਕ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਧਕ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ (ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ) ਨੂੰ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਦੂਸਰੀ ਅਵਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੇ ਇਸ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਰੂਹ ਅਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਭੂ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਿਲਣ ਸਧਰਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਮਿਲਣਾ ਉਸ ਇਕ ਰਸ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬਾ ਤੇ ਰੂਹ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤੀਸਰੀ ਸਟੇਜ

ਤੀਸਰੀ ਸਟੇਜ ਭਾਵ ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ।

ਅੰਤਰੀਵ ਭਾਵ ਅਰਥ

ਤੀਸਰੀ ਸਟੇਜ, ਭਾਵ ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਮਿਲਣ ਦੀ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਆਨੰਦ, ਨਾਮ ਮਿਲਣ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਅਤੇ ਰੂਹ ਸਾਹਿਬਾ ਨੂੰ ਉਪਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਕਾਰਤਾ, ਮਨ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਦਾ

ਵੈਰਾਗ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤਰੀਵ
ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਕਰਕੇ ਗੁਰਮੁਖ
ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਗਾਧ
ਪ੍ਰੇਮ. ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ
ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਵਾਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

<u>ਤੀਸਰੀ ਲਾਵ।</u>

ਹਰਿ ਤੀਜੜੀ ਲਾਵ ਮਨਿ ਚਾਉ ਭਇਆ,
ਬੈਰਾਗੀਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ।
ਸੰਤ ਜਨਾ ਹਰਿ ਮੇਲੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ,
ਵਡਭਾਗੀਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ।
ਨਿਰਮਲੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ,
ਮੁਖਿ ਬੋਲੀ ਹਰਿ ਬਾਣੀ।
ਸੰਤ ਜਨਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਇਆ,
ਹਰਿ ਕਥੀਐ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ।
ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧੁਨਿ ਉਪਜੀ,
ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਜੀਉ।
ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੇ ਤੀਜੀ ਲਾਵੈ,
ਹਰਿ ਉਪਜੈ ਮਨਿ ਬੈਰਾਗੁ ਜੀਉ।੩।
(ਪੰਨਾ ੭੭੪)

<u>ਅਰਥ।</u> ਹੇ ਹਰੀ ਜੀਓ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰੇਮ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਜੀਓ ਆਪ ਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਆਪ
ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਵੈਰਾਗ ਦਾ ਗਿਆਨ ਦੇ
ਮਨ ਵਿਚ ~~[illegible]~~ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਦੇ ਮਿਲਾਪ
ਵਾਲੀ ਤਾਂਘ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ
ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਇਹ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾਮ ਜੀਵ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ
ਤੀਸਰੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ, ਤੀਸਰੀ ਲਾਵ ਵਿਚ ਹੈ।
ਹੇ ਭਾਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤ ਜਨ, ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ
ਬਹੁਤ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਚਾ ਜਾਪਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ. ਇਹ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਨਾਲ ਮੇਲ ਪਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰਮੁਖ
ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਭੂ
ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ
ਜਿਆਦਾ ਕੇ ਇਕਾਗਰਤ ਜਪਣਾ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਚਾ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰਮੁਖ ਜਦ ਪ੍ਰਭੂ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ਜਾ; ਕਾਰਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਨਾਮ ਜਿਆਦਾ ਦੇ ਜਾ. ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ
ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ
ਜਪ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹੇ ਕਾਦਰੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ
ਜਪ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ
ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ
ਪੁਰਖ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਜਪਣਾ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ
ਹੈ ਕਾਰਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਜਿਆਦਾ ਰਹਿੰਦਾ
ਹੈ ਉਸ ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਦਾ
ਇਕੋ ਰਹਿੰਦਾ ਵਾਸੀ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ, ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਭਾਵਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ। ਜਦ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵੱਸ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇ ਕਾਦਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ.
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਤੇਰੇ
ਜਿਆਦਿਆਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਗੁਰਮੁਖ
ਜੀਵ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਤੇ ਕਾਰ ਜਾਂਦੀ
ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਨਾਲ ਜੀਵ
ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਤੀਬਰ ਸੰਬੰਧ,
ਜਾਂ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ
ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ
ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਤੀਬਰ ਤਾਂਘ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਭਾਵ ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਨਾਮ ਜਪਣ ਦੀ ਉਮੰਗ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ
ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਭਾਵ ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਤੀਬਰ ਆਵਸ਼ਕਤਾ
ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ।

ਅੰਤਰੀਵ ਭਾਵਾਰਥ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਹਰ ਗੁਰਮੁਖ
ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ
ਤੀਬਰ ਆਵਸ਼ਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ
ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖ ਦਾ ਮਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਨਾਮ ਸਿਮਰਦਾ ਸਿਮਰਦਾ ਆਪਣੇ
ਅੰਦਰ ਆਪਾ ਖੋ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਸਤਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦਾ ਜਪਣਾ, ਸਤਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹਿਰਦੇ ~~ਅੰਦਰ~~
ਅੰਦਰ ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਨਾਮ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੋਣ ਤੇ ਸਮਤੀ
ਦਾਤੀ ਆਵਸ਼ਕਤਾ ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ
ਇਸ ਤੁਕ ਜਾਂ ਤੁਕਾਂਸ਼ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ
ਸਦਾ ਲਈ ਜੁੜੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ,
ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ ਸੱਚੇ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਰੂਪ ਸਾਹਿਬ
ਜਾਣ ਵਿਚ ਹਰ ਵੇਲੇ
ਗਰਜਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਸਤਗੁਰ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਨਾਮੀ,
ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਾਇਆ ਸਾਚਿ।
(ਸਲੋਕ ਮ.੩ ਅੰਗ ੬੩੫)

<u>ਏਥੀ ਸਾਧ।</u>

ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਇਆ,
ਜਿਨ ਪਾਇਆ ਅਤਿ ਰਸ ਮੀਤਿ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿਆ ਸਭਨਾਂ ਜਿਨ ਸਤਿ ਸਤਿ,
ਸੀਤ ਲਾਇਆ ਅਤਿ ਰਸ ਮੀਤਿ।
ਜਿਨ ਸੀਤ ਲਾਇਆ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇਆ
ਆਵਣ ਜਿਨ ਮਿਟ ਜਾਈ।
ਸਭ ਮਿਲਿਆ ਧੁਰ ਪਾਇਆ ਸੁਆਮੀ,
ਜਿਨ ਨਾਮਿ ਰਸੀ ਲਿਵ ਲਾਈ।
ਜਿਨ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮਿ ਸੰਤ ਸਮਾਇਆ
ਸਭ ਤਿਨੈ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ॥
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਕਰੈ ਰਸਨੀ ਗਾਵੈ,
ਜਿਨ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੂ ਅਬਿਨਾਸੀ॥੪॥
(ਅੰਗ ੧੧੪)

<u>ਅਰਥ।</u> ਹੇ ਰਾਮ ਜੀਉ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ,
ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਜੀਓ ਆਪ ਤੇ ਸਦਕੇ ਜਾਂ। ਆਪ
ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਇਸ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਦੇ
ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਅਨੁਭਵ ਸਾਹਿਬ
ਨਾਮ ਮਿਲਾਪ ਵਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਡੀ ਤੇ
ਇਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਆਪ ਮਿਹਰ
ਤੇ ਸਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਆਤਮਾ ਅਨੁਭਵ,

ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਜਗ ਜੀਵ - ਇਸਤਰੀ ਦੇ
ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਕੋਈ ਸਟੇਜ ਹੈ ਕੋਈ ਸੋਹਣੀ
ਅਵਸਥਾ ਹੈ।

ਹੇ ਭਾਈ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ
ਪੈ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ
ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਇਕ ਦੇ ਜਿਸ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ
ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲ ਪੈਂਦਾ
ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚ ਜੀਵ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ
ਪ੍ਰਭੂ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਿਲਾਪ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਸਦੇ ਰਹਿ ਪੈਂਦੇ ਹੈ।

ਹੇ ਭਾਈ ਜਿਸ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੀਵ
ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਸ੍ਰੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮਿਲਾਪ ਵਸਦੇ ਰਹਿ ਪੈਂਦਾ ਹੈ,
ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਸ੍ਰੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕੀ ਉਹ ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ
ਮਿਲਾਪ ਵਸਦੇ ਰਹਿ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਗੁਰਮੁਖ
ਜੀਵ ਦੀ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ
ਪੁਰਖ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬਿਰਤੀ
ਜੁੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ ਦੀ
ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਪ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮਿਲਾਪ ਦਾ
ਆਨੰਦ ਇਕੱਠ ਰਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।
ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰ
ਨਾਮ ਦੀ ਬਰਕਤ ਦੇ [illegible] ਨਾਲ ਗੁਰਮੁਖ
ਜੀਵ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਅੰਦਰ ਸਦਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ
ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਹੇ ਭਾਈ, ਪ੍ਰਭੂ, ਪਰਮਾਤਮਾ,
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਇਸ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਸੰਜੋਗ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ਼ਾਰੇ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਰੂਪ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਦਾ ਖੇੜੇ ਆਨੰਦ ਭਰਪੂਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ-ਪਰਮਾਤਮਾ, ਪਤੀ ਰੂਪੀ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਰੂਪੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਇਸ ਕੈਸੀ ਚੰਗੀ ਅਵਸਥਾ ਸਮੇਂ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਰੂਪੀ, ਪ੍ਰਭੂ-ਪਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਇਕਜਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਚਰਨ ਛੋਹ ਹਰ ਸਮੇਂ ਮਿਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਛੰਤਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਨਿਚੋੜ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਚਰਨ ਛੋਹ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿਣੇ ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ ਦੀ ਨਾਮ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ ਨੂੰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੀ ਝਲਕ ਹੀ ਵਿਖਾਈ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚੋਂ ਔਗੁਣ ਗੁਆ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਗੁਣਾਂ ਕੇ ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵ ਨੂੰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਵਿਚੋਂ

ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ.
~~[illegible]~~, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ
ਸੂਰਤ ਹੀ ਅਸਲੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਤੇ ਐਸੇ ਹੀ ਬਾਣੀ ਨਿਰਮਲ ਸਮਾਨ
ਦੀ ਸਤੀ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਦਿਖਾ
ਦਿਖ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੇ ਫਿਰ ਮਿਲ ਦ ਹੋਂਦਾ।
ਇਹ ਨਿਰਗੁਣ ਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸਾਖਯਾਤ
ਇਸ ਗੁਰਮੁਖ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ
ਸਾਹਿਬ ਹੈ [illegible] ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ
ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ
ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੁਰਮੁਖ ਦੀ ਸਾਖਯਾਤ
ਇਸੋਂ ਹੈ ਸੱਚੀ ਹੈ।

"ਸ਼ੋ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨੁ ਪੇਖਿਆ,
ਮਨ ਮਨ ਦੀਨ ਜਨ ਸੋਹਿ ਪਰਿਆਈ।।
(ਮਾਰੂ ਮ.੫. ਪੰਨਾ ੧੨੬੬)

ਉਪਜੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਨਕ ਸੌਂ
ਮਨ ਤਨ ਦੇਖਣੇ ਕੌਂ ਗਿਆ
ਤਨ ਮਿਲ ਗਿਆਨੀ।
ਤਨ ਸਾਰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਿਤੋ,
ਤੇ ਪਲ ਤੇ ਤੇਰੀ ਸਾਜਨ।।੫।
(ਗਉੜੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮ.੫. ਪੰਨਾ ੩੨੩)

ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਜੀਵਨ

ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਦੋ ਅੰਗ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਇਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੇ ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਪੁਰਸ਼। ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਗੈਰ ਅਧੂਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਜੀਵਨ ਮਨੁੱਖ ਮਾਤ੍ਰ ਲਈ ਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਹਨ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰ ਰੂਪ ਚਲਾਉਣ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਜੀਵਨ ਅਤਿ ਹੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਧਰਮ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ -

ਗਿਆਨ ਮੈਂ ਗਿਆਨ

ਅਰ ਧਿਆਨ ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਗੁਰ,

ਸਗਲ ਧਰਮ ਮੈਂ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। (376)

ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਤੇ ਸੰਜੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਆਦਰਸ਼ਕ ਜੀਵਨ, ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਰੂਪ ਅਤੇ ~~ਸਮਾਜ~~ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਦੀ ਸਾਰੀ ਉਸਾਰੀ ਧਾਰਮਕ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਦੇ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਤੇ ਸੰਜੋਗ ਤੇ ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਸਦਕੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਬਤ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਜੀਵਨ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣ ਬਾਬਤ ਅਨੰਦ ਵਿਵਾਹ ਕਰਨਾ ਹੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇਕ (ਸਤੀਆ ਨਾਲ ਦਾ ਮਾਹੌਲ, [illegible] ਹਨ ਅਨੰਦਿਤ [illegible] ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਬਾਰ ਪਸੰਦਾਂ ਹਨ (ਕਿਉਂਕਿ

(1) ਪਹਿਲੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਧੋਗੀ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗੁਰਬਾਣੀ
ਦਾ ਪਾਠ ਕਰ ਨਾਮ ਰਟਨਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ
ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ। ਨਾਮ ਨੂੰ ਜਪਦਾ ਹੈ।

(2) ਦੂਜੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਨਾਮ ਵਿਚ ਮਨ ਲੱਗਣ ਤੇ
ਮਨ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ~~…~~ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ
ਤੇ ਅਨਹਦ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੀ ਝਲਕਾਰ
ਪੈਣੀ ਹੋਣੀ।

(3) ਤੀਜੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਨਾਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਸਰਾਂ ਤੇ
ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਤੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਰ
ਜਾਣੀ ਹੋਣਾ। ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤੀਬਰ ਇੱਛਾ ਹੋਣਾ।

4 ਚੌਥੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਰਸ ਦੇ
ਸਦਕੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਾਮ ਰਸ ਦੁਆਰਾ
ਮਿਲਾਨ ਅੰਦਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਪਰਮ ਅਨੰਦ
ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ।

ਇਸ ਤਰਾਂ ਜੀਵਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ~~…~~
ਦੇ ਬਚਨ ਹੋਏ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਾਧਸੰਗ ਦੇ ਅਭਿਆਸ
ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਉਣਾ ਕਰਨਾ। ਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਸਾਫ਼ ਹੀ ਨਾਮ
ਜਪਣ ਵਾਸਤੇ, ਨਾਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਾਸਤੇ ਉਪਦੇਸ਼।

ਪਿਛਲੀ ਉਮਰ ਗਵਾਈ ਬੀਤੀ,
ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਨ ਕੀਤੀ।
ਅਗੇ ਸਮਝ ਚਲੋ ਨੰਦ ਲਾਲਾ,
ਪਾਛੈ ਜੋ ਬੀਤੀ ਸੋ ਬੀਤੀ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਦੇ ਰੂਪ ਅੰਦਰਲੀ
ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਰਾਹੀਂ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ
ਤੇ ਇਹ ਨਿਰੰਤਰ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ

ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨਾ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵਰੂਪੀ ਹੈ। ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ
ਸਭਨਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸਿਮਰਨਾ ਨਾਮ ਸਮਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੀ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
ਦਸਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ
ਜਪਿਆ ਅਕਾਲ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ
ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਗੁਰਸਿਖ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਕਰਕੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ
ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਿਮਰ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ
ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੂੰ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰ
ਗੁਰਸਿਖ ਵਾਸਤੇ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਉਚਾਰਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਦੇ
ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਰੱਖਣਾ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਵਿਧਾਨ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ
ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਹ
ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਵਾਸਤੇ ਤੇ
ਗੁਰਸਿਖੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਿਖਣਾ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਇਸ
ਦੇ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ, ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਉੱਚਿਆਂ
ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ

ੴ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ।

ਆਤਮਕ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ

(ਹਰ ਰੋਜ਼ ਲਿਖਣ ਵਾਸਤੇ)

(੧) ਨਾਮ
(ਅ) ਮਿਤੀ/ਪਤੀ/ਪਤੀ ਦਾ ਨਾਮ.
ਪਤੀ

(੪) ਉਮਰ.

(੫) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਧਾਧਨ / ਨੌਕਰੀ ਆਦਿ.

(੬) ਗੁਰੂ ਕਿਸੇ ਮੰਨਦੇ ਹੋ ?

(੭) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੇ ਕਿੰਨਾ ਅਰਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ?

(੮) ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ?

(੯) ਕਿਤਨਾ ~~ਕਿ~~ ਧਨ ਦਸਵੰਧ (ਗੁਰਭੇਟਾ) ਕੀਤਾ ?

(੧੦) ਕਿੰਨਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਾ ?

(੧੧) ਕੀ ਪੰਜਾਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨਿਤਨੇਮ ਕੀਤਾ ?

(੧੨) ਕੀ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ?

(੧੩) ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ?

(੧੪) ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ?

(੧੫) ਕੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰੋਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ?

(੧੬) ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਣ ਉਪਰੰਤ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ?

(੧੭) ~~ਸ਼~~ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰਹਿਰਾਸ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹੋ ?

(੧੮) ਸੌਣ ਵੇਲੇ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲੇ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹੋ ?

(੨੦) ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹੋ ?

(੨੧) ਕੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?

(੨੨) ਕੀ ਲੰਗਰ ਰੋਜ਼ ਪਕਾਂਦੇ ਹੋ ?

(੨੩) ਕਿਸ ਕਿਸ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋ ?

(੨੪) ਕੀ ਕੋਈ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ?

(੨੫) ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਰੋਸ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਉਂ ?

(੨੬) ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਤੇ ਕਿਉਂ ?

(੨੭) ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ?

(੨੮) ਰੋਗੀਆਂ ਕੈਦੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਿਆ
ਜਾਂ ਛੜ ਰਹੇ ਹੋ / ?

(੨੯) ਕਦੇ ਧਰਮ ਕੁਰਹਿਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ?

(੩੦) ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੰਗ ਬਾਬਤ
ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋ. ?

ਹਰ ਗੁਰਮੁਖ ਨੂੰ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸੰਸਕਾਰਾਂ
ਨਿਭਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਰਨੇ ਤੇ ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ
ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਤੇ ਭੋਗ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਰਨ
ਪਰਵਾਨ ਕੀਤੇ, ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਆਦਿਕ ਨੂੰ
ਰੋਕਿਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਆਦਿਕ ਨੂੰ
ਅਪਣਾਇਆ।

ਇਹ ਸੰਸਕਾਰ ਹਰ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਭਾਣੇ
ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਇਸ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਦਾਸ ਹੀ ਕੀਤਾ
ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ
ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕਾਰ ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੇ ਦੂਜੇ ਗੁਰਮੁਖ
ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਵਿਚ
ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਮਾਜ
ਅੰਦਰ ਏਕਤਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਨਾਮਧਾਰੀ ਹੀ ਇਹ ਪੰਥ ਸਰੀਰ ਵਿਚ
ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪੰਥ
ਦੇ ਨਿਰੋਲ ਇਸ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ
ਹੀ ਇਸ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ, ਨਾਮ, ਸਿਮਰਨ,
ਇਸ਼ਨਾਨ, ਗੁਰੂ ਪੂਜਾ, ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਲਿਵਲੀਨ, ਦਇਆ ਧਰਮ
ਸੰਤੋਖ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਪ੍ਰੇਮ, ਸਤ ਸੰਤੋਖ, ਨਿਮਰਤਾ,
ਆਦਿ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਰਮ ਪਦ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦਾ ਆਤਮਕ
ਜੀਵਨ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉੱਚਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

—

ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ [illegible] ਦੇ ਪਾਤੇ [illegible]

[illegible] ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ [illegible] ਤਾਂ, [illegible] ਵਾਲੇ ਦੀ [illegible] ਜੀਵ ਨੂੰ [illegible] ਕੋਈ ਕੁਝ [illegible] ਹੁੰਦਾ। [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਕੀਤਾ ਹੈ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਹੈ ਕਿ [illegible] ਹੋਵੇ, [illegible] ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ [illegible] ਹੋਵੇ ਤਾਂ [illegible] ਕੁਝ [illegible] ਜਾਵੇ।

"[illegible] ਸੁਖਦਾਤਾ॥
ਨ [illegible] ਇਕਠੇ॥੫੫॥
(ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ)

[illegible] ਹੈ [illegible] ਹੋਇਆ। [illegible] ਹੈ, [illegible] ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ [illegible] ਹੈ [illegible] ਦੀ [illegible]।

[illegible] ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਹੈ ਕਿ [illegible] ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਹੈ। [illegible] ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ [illegible] ਹੈ।

(੧) "ਏਕਾ ਨਾਰੀ ਜਤੀ ਹੋਇ,
ਪਰ ਨਾਰੀ ਧੀ ਭੈਣ ਵਖਾਣੈ॥
(ਵਾਰ.੬ - ਪਉੜੀ.੮)

(੨) "ਦੇਖਿ ਪਰਾਈਆਂ ਚੰਗੀਆਂ,
ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਜਾਣੈ"।
(ਵਾਰ ੨੯ ਪਉੜੀ ੧੧)

(੩) [illegible]
ਪਰ ਨਾਰੀ ਦੇ ਨੇੜ ਨ ਜਾਵੈ।
(ਵਾਰ.੧੨ ਪਉੜੀ ੪)

(੪) ਮਨ ਚੋਟੀ ਤੇ ਚੋਟੀ ਲਾਵੇ, ।
ਮਨ [illegible] ਤੇ ਮਾਤ ਖਾਵੇ।
([illegible])

(੫) ਕਿਆ [illegible]
ਪਰਦੇਸ [illegible], ਨੈਣ ਤੂ ।
ਨਾਨਕ [illegible]
([illegible])
(ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੰਨਾ ੧੦੬੫)

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible]

"[illegible]
[illegible] ।
[illegible]।"

[illegible]

ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible]

(੬) [illegible]
[illegible] (੪੭)

[illegible]

ਵਿਕਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਵਿਕਾਰ ਵਿਚ ਗ੍ਰਸਿਆ ਰਹਿੰਦਾ
ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
ਜਿਵੇਂ ਪਰਮ-ਆਤਮਾ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਰੁਚੀ
ਹੈ, ਮਨ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਕੇਵਲ
ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਸਭ ਜਗ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਮਨ ਭਟਕੇ ਵਿਕਾਰਾਂ
ਦੇ ਪਿਛੇ ਭਟਕਦੇ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਰਨ ਤੇ ਬਾਅਦ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਪਰਮ-ਆਤਮਾ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਪੁੱਜ
ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ
ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਿਆਨਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪ
ਵਿਚਾਰ ਦਾ, ਗਿਆਨ ਦਾ ਗਹਿਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਕਰ
ਕੇ ਜੀਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਕਾਰੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਾਰਨ
ਜਿਸ ਨੇ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਆਪਣੀ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਾਏ
ਮਕਾਨੀ ਨਾਲ ਭੁਖ ਆਤਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਰਕਾਂ
ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ
ਹੀ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਵਤਾ
ਸੀ ਵਿਕਾਰੀ ਦਾ ਜੀਵਨ; ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਧੂਰੀ
ਅੱਗ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਤਮਾ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੋਣ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ
ਸ਼ਰਨ ਆ ਕੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਹਨੇਰ ਕਾਰਨ ਹੀ
ਮੁਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ।

"ਘਰ ਕੀ ਨਾਰਿ ਤਿਆਗੈ ਅੰਧਾ ॥
ਪਰ ਨਾਰੀ ਸਿਉ ਘਾਲੈ ਧੰਧਾ ॥"

(ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ, ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਅੰਕ-੧੧੬੪)

"ਗੁਰਸਿੱਖ ਦਾ ਜੀਵਨ" ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗੀਆਂ
ਕੌੜੀਆਂ, ਮਾੜ ਕੌੜ ਰੀਤੀਆਂ ਸਾਰੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੇ
ਕਰ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੰਗਾਸ, ਕਿਰਪਾਨ ਸਾਹਿਬ, ਪ੍ਰਗਟ ਪੁਰਾਣ ਸਮਾਪਤੀ ਪਰਾਣੀ ਨੂੰ ਪਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਦੇ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਸ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਅਸੀਸਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੇ ਸੀਸ, ਚੰਗਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਾਧੂਆਰ ਦੇ ਉਪਰ ਹੀ ਜਾ ਕਰਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹੀ ਇੰਦਰ ਤੋਂ ਵੀ ਦੁਆਰੀ ਦੇਖ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਦਿਆਲਤਾ ਤੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਾਹਿਬ, ਪਰਾਣੀਆਂ ਇਕਾਂਤਣੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਤੇ ਭੇਦ, ਸਾਰਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਦਾਸ ਚਰਨਾਮਾਤ ਦੀ ਸਿੱਧਾ ਦੀ ਕਰਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰਿਆ ਇਕਾਗਰ ਸਾਹਿਬ ਕਰਦੇ ਹੀ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸੁਣਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ, ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੰਜ ਬਾਣੀਆਂ ਉਹ ਉਪਰ ਦੀ ਆਤਮ ਪਰਖਿਆਂ ਹਨ, ਪਰਾਣੀਆਂ ਸੇਵਕੀਆਂ ਦਾਤਾਰਾਂ, ਭੁਗਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ. ਪਰ ਹੋਣੀ ਜਾਣ, ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਇਹਦੀ। ਗੁਰੂ ਪਰਮ-ਆਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਉਹ ਭਗਤ ਜੀਵ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸਦਾ ਸਹਜ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

"ਸਚ ਕੀਆ ਗਾਹਕ ਪ੍ਰਭ ਜਾਪ ਜਿੰਦ।
ਕਰਮ ਕਾ ਦਾਤੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾਨ ਦਿੰਦ।
ਤਾਹਿ ਸਚ ਰਚਨ ਉਚਰਣ ਤਾਰੀ।
ਅਮਰਿ ਕਾ ਕਿਹੜੋ ਕਿਰਪਾ ਕਾ ਧਾਰੀ।"
(ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਮ: ੫
ਪੰਨਾ ੨੬੮)

"ਤਪਤਿ ਨਾਠ ਪਰਾਣੀਆ ਗੁਰਮੰਤਰ ਨਾਹੀ
ਅਨਿਕ ਠੰਢਾ ਤਿਸ ਧੀਰਜ ਪਾਹੀ"
(ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਪੰਨਾ ੩੯੫)

ਅਭਿਆਸ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ

ਸਾਰੇ ਰੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ
ਇਹ ਰੋਗ ਕਟਿਏ ਜਾਣਗੇ। ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੇਠ ਦਿਤੇ ਗਏ।
ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਗੁਰਮਤਿ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਲਾਜ ਦੱਸੀਏ
ਜਿਹਨਾਂ ਕਰਕੇ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸਰਨ ਇਲਾਜ
ਹੈ, ਸਤਿ-ਸੰਗਤ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ
ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਲਾਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਤਿਨਾਮ ਹੈ।
ਤੇ ਸਾਰੇ ਇਲਾਜ ਸਾਰਾ ਇਲਾਜ ਸਤਿਨਾਮ ਹੈ।
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਹਿਬ
ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਉਪਾ ਸਾਹਿਬ, ਨਾਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਾਲੇ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸਰਨ ਸਾਹਿਬ ਸਾਰੇ
ਰਿਹੇ ਸੰਗਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਹੈ ਇਸ
ਇਲਾਜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਇਲਾਜ, ਨਾਮ, ਰੋਗ
ਸਾਡਿਕ ਸਾਰੀ ਸਾਰੇ ਹੀ ਰੋਗੀ ਨਾਮ ਇਲਾਜ
ਦੇ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੀ
ਵਿਆਧੀ ਕਰਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਪੀਤ ਸੋਹਨਾ ਹੂਆ।
ਤਿਸ ਨਾਮ ਰੋਗ ਦੂਰ ਜਾਈ।
ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਸਾਈ। (੫੫)
(ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਮ.੫. ਪੰਨਾ ੨੫੫)

ਸਾਦਕਾ ਨੂੰਹਾਂ ਇਸ ਕਿਸੇ ਉਤੇ ਅਕੀਦ ਹੈ। ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਤੇ ਬੋਲਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰਗਟਾ ਜਗਤ ਗੁਰ ਸੰਤਨ ਅਵਤਾਰ।
ਸਾਦਕ ਸੰਤਨ ਕੇ ਮਨ ਪਾਪ ਕੇ ਸੁਧਾਰਵੇ।
ਸਿਮਰਨ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਵਿਦਿਆ ਸੁਖਦਾਤ ਤੇਰਾ।
ਕੇਵਲ ਭਗਤਿ ਦੇਤ ਸੇਵਕ ਨਿਹਾਲਵੇ।
ਖੰਡਨ ਤਮਾ ਨਿਰੰਜਨ ਵਿਚਾਰ ਬਾਣੀ।
ਪਰ ਪਰ ਪਹਿਰੂ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਵੇ।
ਕੇਸ ਦਾਸ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ਸੁਖ ਦਾਸ।
ਇਹ ਵਿਧਿ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਲੇ।
(ਕਵਿ ਸਿੰਘ)

ਇਕ ਕਵੀ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਬਾਲ ਸਿੰਘਾਂ ਆਸਾ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰ ਜੀਤ ਬਾਲੇ ਜੀਤ
ਲਿਤਦਾ ਖੰਡਨ ਤਾਪ;
ਸਭ ਨੂੰਹਾਂ ਸੀਸਾਂ ਨਾਥ
ਤਾਰ ਤਿਸਕ ਸੁਖਦਾਤ।
ਤਾਰ ਤਿਸਕ ਸੁਖ ਨਾਮ,
ਇਹ ਰਾਗ ਸਿੰਘਾ ਅਤਿ ਜਾਂ।
ਕੀਰਤੀ ਆਦਿ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ
ਮੁਖ ਤਾਹ ਜਾ ~~...~~ ਪ੍ਰਗਟ,
ਸਾਦਕ ਲਿਖੀ ਕਰਨਾਰ
'ਭਗਵਤ' ਕਿਤ ਉਚਰਤ।
ਲੋ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘਾਂ ਸੋਚ
ਤਾਂ ਜੇ ਦਸ ਸਤਿਗੁਰ॥

— —

ਭਗਵਤ ਕਵੀ ਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਿੰਘਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਤ ਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ੨੦

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਜਾਵੇ
ਧਾਰਮਕ ਕਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਸਿਮਰਨ
ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਉਤੇ ਅਮਲ ਨ
ਸੰਸਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ
ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸਾਧਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ
ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਪਾਇਆ
ਜਾਵੇ, ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਨਾ
ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਗੁਣਾਂ
ਕੀਰਤਨ ਨਾ ਪਾਠ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਜਦ ਉਸ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਨਾ
ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ
ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਜਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ
ਜਾਣ, ਅਤੇ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕਰਾਏ ਜਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ
ਸਿਰ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਪੰਡ ਆ ਜਾਵੇ, ਕੰਨ ਲੋਕਾਂ
ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਪਾਵੇ, ਸੋਭਾ ਕਰਕੇ ਨੂੰ ਰੋਵੇ, ਆਖਿਆ
ਕਰਕੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਜੱਸ ਖਟ ਕੇ ਕਰਜ਼ ਆਦਮੀ ਦੇ ਰੋਲ ਤੇ
ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਵੀ ਲੋਕਾਂ
ਸੰਸਾਰ ਹੋਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ
ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ
ਉਪਦੇਸ਼ ਸਾਰ ਸੰਸਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਿ ਥੀਵੀ ਜਾਵ
ਜਾਵੇ, ਕਰਜ਼ੇ ਦਿਨ ਲਗਨ ਤੁਰਨ ਭਿਆਰ ਕੀ ਕਰ ਲਿਆ
ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਕਰ ਲਵੇ ਜਾਣ, ਤੇ ਆਪਣਾ
ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਪਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕੀ ਏ ਕਰਨਾ
ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਆ ਪਹੁੰਚੇ, ਏਹ ਜੀ
ਲਗਨ ਰੂਪ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਹਨ, ਅਸਲ, ਪਤੀ ਦੇ ਮਿਲਾਪ
ਤੇ ਮਿਲ ਕਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਕਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੈ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ।
ਸਾਡੀ ਆਤਮਾ ਹਰ ਤੋਂ ਪੱਕੇ ਸਿਰ ਪਾਇਆ।
ਜੋ ਕੀਏ ਸੰਸਾਰ ਕਿ ਸੰਗ ਪਾਇਆ।

ਜੇ ਘਰਿ ਸਾਚੇ ਕੰਤੁ ਤੇ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ।
(4) ਨਾਨਕ ਮੈਲੁ ਉਤਾਰਿ ਸੀਗਾਰੁ ਸਭੁ ਮਨਿ ਭਾਈਐ
(ਵਾਰ ਮ:੫ ਪੰਨਾ ੧੩੬੧)
(5) (ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਨਕ
ਦੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ
ਸੀ। ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਥਣੀ
ਨਾਮੀ ਨੂੰ ਨਾਮਧਾਰੀਕਰ ਦਾਖਲ ਕਿਹਾ ਹੈ)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜੀਵ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਇਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਦੇਖ ਲਿਆ ਹੈ
ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੈ। ਸਾਧਾਰਨ
ਜੀਵਨ ਇਸ ਤਰਾਂ ਨਹੀਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਉਦਮ, ਉਸਦਾ
ਸਾਰਾ ਸੀਗਾਰ ਉਸਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜੀਵ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਤੀ ਵਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹਾਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ
ਸਾਗਰ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਭੀ ਨਿਰਲਿਪਤ
ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ
ਸਾਰ ਵਿਚ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਆਪ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ। ਤੇ ਕੀਮਤੀ, ਜੋ ਇਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ,
ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ
ਹਰ ਵਿਚ ਸੰਗੀ ਆਪ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਿਨ ਘਰਿ ਦਰਸਨੁ ਕੰਤ ਦਾ ਦੇਖਦੀਆਂ ਹੈ।
ਉਨ ਸਭਨਾ ਸਭ ਸੀਗਾਰੁ ਸਾਈ ਭਾਵਦੇ।
ਸੀ ਪਾਣੀ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਆਜਾ ਪਾਈਆਂ
ਨਾਨਕ ਜੇ ਘਰਿ ਸਾਹਿਬਾ ਕੰਤੁ ਤ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ।।
(ਵਾਰ ਮ-੫ ਪੰਨਾ ੧੩੬੧)

ਅਖੀਰੀ ਸੀਗਾਰ ਤਾਂ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਸਭ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗਿ ਸੰਗਿ ਸਮਝਣਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਰਣਜੀਤ ਜੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ

ਇਹ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਸਤਗੁਰ ਦੇ ਆਸਰੇ ਪ੍ਰਭੂ-ਪਤੀ ਜੀ ਜੀਵ-ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ।

ਕਰਿ ਸਿੰਗਾਰੁ ਮਿਲਣ ਕੇ ਤਾਈ ॥
ਹਰਿ ਨ ਮਿਲੈ ਜਗਜੀਵਨ ਗੁਸਾਈ ॥੧॥
(ਪੰਨਾ ੪੮੩)

ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਖਸਮ ਹੈ, ਜੇ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਉਸ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਂਝ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਦੂਰ ਵਸਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਪ ਕਿਵੇਂ ਸੋਹਣੀ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਹਰਿ ਮੇਰੋ ਪਿਰੁ, ਹਉ ਹਰਿ ਕੀ ਬਹੁਰੀਆ ॥
ਰਾਮ ਬਡੇ, ਮੈਂ ਤਨਕ ਲਹੁਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ

ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਦਾ ਇਕੱਠਾਂ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਫਰਕ ਏਨਾਂ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚ ਹਉਮੈ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਔਖਾ ਹੈ।

ਧਨ ਪਿਰ ਏਕੈ ਸੰਗਿ ਬਸੇਰਾ ॥
ਸੇਜ ਏਕ, ਪੈ ਮਿਲਨੁ ਦੁਹੇਰਾ ॥੨॥

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੁਹਾਗਣ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਫਿਰ ਸਹਜ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ।

ਧੰਨਿ ਸੁਹਾਗਨਿ ਜੋ ਪੀਅ ਭਾਵੈ ॥
ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਫਿਰਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵੈ ॥੩॥
(ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਪੰਨਾ ੪੮੩)

ਭਗਤ ਜੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਲਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਣਕੇ ਹਨ ਉਸ ਦਾ ਪਿਆਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਦਾਸ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਸਭੀ ਮਿਲਦਾ। ਜੋ ਦਾਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਨ ਅਤੇ ਜੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਵਾਲੀ ਸੇਵਕ ਪਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਏ ਤੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਿਸ ਉਚਾਈ ਹੈ,

“ ਦੀਆਂ ਤੇਰਾ ਸਦੋ ਆਪਣਾ

ਗੁਰਮੁਖ ਰਹਿ ਪਾਇਆ।”

ਇਹ ਤੇ ਸਰਮੁਖ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਤਿਗਿਆਨ ਦਾ ਸੰਪੰਨ ਰਹਿਣਾ ਸ੍ਰਵਣ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆਨ ਪਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

“ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਕਟਿਆ

ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਪ੍ਰਚੰਡੁ ਬਲਾਇਆ ॥

ਅਗਿਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰ ਬਿਨਾਸਿਆ,

ਹਰਿ ਰਤਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਲਾਧਾ ॥”

ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਦੇ ਅਮਰ ਗਿਆਨ ਤੇ ਸਦ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣ ਲਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਨ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਨਾਤਨ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ, ਰੂਪੀ ਜੀਵਨ ਰਤਨ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਮ ਜਪ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਇਆ ਰਾਜ ਦੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

“ ਸਤਿਗੁਰਿ ਕੀਨੋ ਗਿਆਨ ਦੁਖ ਨਾਠਾ,

ਆਪੁ ਆਪੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਪ ॥

ਅਗਿਆਨ ਤੇ ਦੂਰ ਹੋ ਗਇਆ ਅਗਿਆਨਤਾ

ਦੀ ਛੋਟੀ ਜੋਤ ਨੂੰ ਜਗਾਇਆ।”

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ [illegible])

ਪਵਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਲਿਖਣ
ਲਿਖਾਰੀ ਨਿਰਾ ਗਿਆਨ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਤੇ
ਪਰ ਇਸ ਜੀਵ ਨਾਸ਼ੀ ਹੈ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਪਰ
ਧਾਂਗ ਲੱਭਦੇ ਪਰ ਨਹੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ ਗਿਆਨ ਨਿਰਾਲੇ ਵਿਚ ਹੀ
ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ।

" ਹਰਿ ਸਾਂਤ ਸੰਤ ਸੰਤੋ ਆਖਣ
ਹਰਿ ਨਾਮ ਲਿਖਿ ਲੋਕ ਸੁਣਾਇਦੀ।
ਪੰਦਰਹੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸੁਣਾਂਦੀ
ਇਹਿ ਸਾਤਹੁ ਪੜੀ ਪਉੜੀ॥
ਸਾਤਹੁ ਇਹਿ ਪੜੀ ਪਉੜੀ
ਜਿਨਿ ਪੰਦਰਹੁ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇਆ॥

ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅਰਥਾਤ
ਲੇਖਿਕ ਪਵਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ ਗਿਆਨ ਲਿਖਾਰੀ ਰਾਹੀਂ
ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਖ ਕੇ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ
ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਅਨੁਭਵ ਹੈ। ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ ਸ਼ਬਦ
ਨੂੰ ਲੇਖ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਆਪਣੇ
ਮਨ ਜੀ ਨਾਲ ਨਾਮ ਦੀ ਸਾਂਝ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਕੇ ਆਤਮਾਵਾਂ ਅਮਰ ਹੋਣ ਤਕ
ਰੱਬੀ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਿਉ ਜਾਣ।

" ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੰਤ ਆਖਣ
ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਭਾਈ ਪਾਵੇ॥
~~[illegible]~~
ਹਰਿ ਆਪੇ ਹਰਿ ਸੋਇਆ ਸੇਵਹੁ
ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖ ਪਾਵੇ॥

(ਆਸਾ [illegible])

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ
ਗੁਜ਼ਾਰਾ, ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਮਾਂਗਟ ਨਾਮ ਲਿਖਾਰ
ਵਾਲੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਾਲੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿਤਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੇ ਚਲਣ ਵਾਲੀ
ਅਭਿਆਸ ਜੀਵਨ ਵਾਲੀ, ਸਚ ਸੁਚ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨ
ਵਿਆਹ, ਦਇਆ, ਮਿਲਾ, ਸੀਤਲ, ਨਿਰਭੈ ਸਹਿਜ
ਸੰਤੋਖ, ਸਾਂਤੀ, ਸੰਜਮ, ਕੋਮਲ ਆਦਿਕ ਗੁਣਾਂ ਭਰਪੂਰ
ਸੁਥਰੀ ਰਹਣੀ ਇਸਤਰੀ ਵਰਗਾਈ ਹੈ ਸਾਰੀ
ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜੀਉ ਇਲਾਜ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਵਾਲ
ਵਰਤਣ ਅਰਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਦੇਖੇ ਸਾਹਿਬ
ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਵਾਸਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਬੂੰਦ ਨਹੀਂ
ਹੈ ਕਿਸ ਕਰਾਮਾਤ ਦੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਰਹਿਣੀ [illegible]
ਦੀ, "ਸੀਤਲ ਇਸ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬ
ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਵਾਕ
ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਵਰਤਾਵ ਹੈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ
ਹੈ, ਇਸ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਰਖੂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਆਤਮਕ
ਤੌਰ ਤੇ ਸਚ ਰੂਪ ਕਰਦੇ, ਵਿਚਾਰ ਨੀ ਉਪਜਦੇ ਹਨ।
ਜੋ ਆਤਮਕ ਜੋਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਵਾਸ, ਤੇ ਵਾਸ ਦੀ
ਬੂੰਦ ਹੈ ਜੋਤ ਆਕਾਸ਼ ਪੁਰਖ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਕੀਤ
ਗਇਆ, ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਾਰੀ
ਸਾਰ ਰਸਨਾ ਕਰਦੇ ਸਚ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਤੇ
ਤੇ ਪਰਮ-ਆਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ
ਕੀਤਿਆਂ ਹੈ ਸਿਧ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

"
ਦੇਖੋ ਵਾਰ ਨਾਨਕ ਸਰਬ ਸਾਥੀ.
ਸਚ ਸਚ ਰਾਮ ਲਿਖਾਈ ਸੰਗਿ।

ਮਨੁਖਤੀ ਜੋਤੀ ਇਲਾਹੀ ਸਾਧਨਾ ਦੇ
ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਜਾਨ ਦੀ ਮਾਤ ਹੀ ਦਾਸ
ਇਹ ਪੰਗਤੀ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ।

" ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤੀ ਨਾਰ ਸੁਹਾਗਣਿ
ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਾਸ ਇਕਾਹਿਆ ॥
ਇਕ ਦਰਗਹਿ ਹਰਿ ਕੋਈ ਤੇਰੀ
ਇਸ ਦਾਸ ਕਾ ਤੂੰ ਰਖਵਾਲਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੀਧ ਇਲਾਹੀ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਨ, ਦਾ ਦਾਸ, ਦਾਸ ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਤੇ ਦਾਸ, ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਨ, ਇਸ ਦੇ ਦਾਸ ਇਹ ਇਸ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਇਹ ਜਾਨ ਦੇ ਦਾਸ ਇਹ ਦੇਵ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਗੱਲ ਹੀ ਹੈ।

ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਨ ਦਾ ਦਾਸ ਸਮਝਾਂ
ਇਸ ਦੀ ਸੇਵੀ ਪਰਗਟੀ ਕੀਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ।

" ਪੂਰਾ ਕੇ ਇਲਾਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ।"

ਇਸ ਜਾਨ ਤੂੰ ਹੀ ਦਾਸ ਨੂੰ ਸੇਵੀ ਤੇਰੀ ਕੀਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ।

" ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਾਸੁ ਜਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ
ਸੇ ਕਬਹੂ ਅਹੰਕਾਰੁ ਨਾ ਪਾਵੈ ॥
ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸੰਤ ਆਪਣਾ ਕਰਿ
ਸੇਵਕ ਦਾਸ ਜੀ ਦਾਸੈ ॥੪॥
(ਸ੍ਰੀ. ਰਾਗ ਛੰਤ ਮ.੪. ਪੰਨਾ ੭੮)

ਸਾਧਨਾ ਦਾਸ ਦੇ ਉੱਚੇ ਰੁਤਬੇ ਵਾਲੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾਸ ਸੱਚੇ ਦਾ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲੇ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਅਹੰਕਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਅਹੰਕਾਰ ਦੀ ਪੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਜ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸਾਧਨਾ ਦਾ ਦਾਸ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਹਾਂ।

ਇਲਾਹੀਆਂ ਜਾਨ ਇਲਾਹੀ ਦਾਸੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਇਲਾਹੀਆਂ ਸਾਹਿਬ ਜਾਨ ਨੂੰ

ਜੀ ਦਾਸ ਦੀ ਦਾਤ ਨੂੰ ਜੀ ਜਲ ਕੁਛ ਸਮਝਾਈਆ ਜਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਤੇ ਜਾਪ ਉਪਜਾਂਦੇ ਜਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਾਲ ਜਾਂਦੀ ਆਇ ਇਕ ਜਾਂਦਾ। ਕੀਰਤਨ ਸਿਮਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਮਰਨ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਕੀਰਤਨ ਸਿਮਰਨੀ ਹੈ। (ਸਿਮਰਨ ਸਿਮਰਨੀ ਹੈ। ਅਭਿਆਸਕ ਰੂਪ ਸਿਮਰਨ ਹੈ ਅਨਾਹਦ ਕੀਰਤਨ ਅਨੰਦ ਹੈ, ਅਨਾਹਦ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਮ ਜਾਂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਣਹੋਂਦ ਅੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਦੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜੀ ਅਨਹਦ ਹੈ ਕਿ ਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦਾਸ ਦੇਖੇ ਤੇ ਨ ਜੀ ਕੋਈ ਸੁਣੇ। ਅਤਿਸ਼ਰੂ ਦੇ ਉਪਜਾਂਦਾ ਤੇ ਰਸਭਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ।

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜਪਉ ਸਾਲਾਹੀ ॥
ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਕਰਉ ਪ੍ਰਭ ਤਾਂਹੀ ॥
ਪੂਰਨ ਆਸ ਕਰੀ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ
ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥
(ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ਮ: ੫, ਪੰਨਾ ੨੦੪)

[illegible] ਕੁੜੀ ਵਾਸਤੇ

ਸਾਡੇ ਦਿਹਾਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਾਪੇ ਪੇਕੇ ਘਰ, ਮਾਪੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਤੋਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਕੁੜੀ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਘਰ ਛੱਡਣਾ ਘਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਘਰ ਕੁੜੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਮਰ ਦੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [illegible] ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਪਤੀ ਘਰ ਦੀਆਂ ~~[illegible]~~ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਮਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਮਤੀ ਗਹਿਣੇ ~~[illegible]~~ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦ ਵਾਸਤੇ ~~[illegible]~~ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੇਣੀ ਲੱਗੇ ਸ਼ੁਰੂ ਆਪਣੀ ਵਾਸਤੇ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਦੇਣੀ ਤਰਾਂ, ਕੀਮਤ ਲੱਗੀਆਂ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਇਤਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ, ਇਕ ਸਾਧਾਰਣ ਸਾਰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਆਪ ਨਵਾਂ ਤੇ ਉਸ ਤੇ ਆਪਣ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(੧) ਦਾਜ ~~[illegible]~~ ਘਟੀ, ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਚਾਹੀਦਾ ਉਮਾਰੀ ਘਟੀ ਹੈਂ ਘਰ ਆਪ ਤੋਂ ਤੂੰ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਜ ~~[illegible]~~ ਜਾਂਦੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

(੨) ਆਪ ਤੋਂ ਤੇਰਾ ਘਰ ਤੇਰੇ ਪਤੀ ਦਾ ਘਰ ਹੀ ਹੈ।

(੩) ਉਮਾਰੀ ਘਟੀ, ਆਪ ਤਕ ਲਿਖ ਤਰਾਂ, ਸਾਰੇ ਉਮਰ ਦੀ ਦੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈਂ, ਤੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ [illegible] ਮਾਪੇ ਪੇਕੇ ਘਰ, ਮਾਪੇ, ਸੱਸ ਸਹੁਰੇ, ਪਤੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਥਰਦਾਰ ਦੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਰਹੀਂ।

(੪) ਆਂ ਬੱਚੀ ਇਮਾਨ ਤੇ ਪੱਕੇ ਰਹਣਾ।
ਕੇਵਲ ਪਤੀ ਹੀ ਤੇਰਾ [illegible] ਸੁਆਮੀ
ਹੈ. ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ [illegible] ਵਿਚ
ਬੈਠਾਉਣੀ ਹੈ।

(੫) ਆਂ ਬੱਚੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਹਰ ਇਕ
ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ. ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ
ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ।

(੬) ਬੱਚੀ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ [illegible]
ਇਤਫਾਕ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਤੇ ਮਿਲਾਪ ਨਾਲ
ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(੭) ਬੱਚੀ, ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ [illegible]
[illegible], ਜੇਠਾਣੀ, ਦਰਾਣੀ, ਸਹੁਰੇ
ਘਰ ਇਕ ਨੂੰ ਮੰਦਾ ਬਚਨ ਨਾ ਕਹੀਂ, ਇਹ
ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ [illegible] ਹੋਵੇਗੇ।

(੮) ਬੱਚੀ! ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ, ਸਦਾ ਹੀ
[illegible] ਕੀ [illegible] ਨਾ ਕਰੀਂ ਜੀ
ਤਾਂ ਪਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ [illegible]।

(੯) ਬੱਚੀ! ਕਦੀ ਵੇਹਲ ਨਾ ਬੈਠੀਂ, ਪਤੀ
ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਜ [illegible]
[illegible] ਤਾਂ ਆਪੇ [illegible]। ਸਦ ਘਰ ਵਿਚ
[illegible] ਤੇਰੇ ਇਤਫਾਕ ਤੇ ਪਿਆਰ
[illegible] ਬਣਿਆ ਰਹੇਗੀ।

(੧੦) ਬੱਚੀ! ਕਦੇ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲੀਂ। ਕਿਸੇ
ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਨਾ ਕਰੀਂ, ਚੁਗਲੀ ਨਾ ਕਰੀਂ

(੧੧) ਆਂ ਬੱਚੀ! ਜਦ ਤੇਰਾ ਪਤੀ [illegible]
ਆਇਆ ਹੈ ਆਪਣੇ [illegible] ਦੀ [illegible]
ਨਾ ਪੁਛੀਂ. ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਘਰ [illegible]
ਦੀ [illegible] ਤੇ ਧਿਆਨ ਰਖੀਂ ॥

(੧੨) ਬੇਟੀ! ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਪਰਵਾਰ
ਦੇ ਘਰੋਂ ਲੈਣ ਦੇਣ, ਵਿਆਹ, ਮੰਗਣਾ
ਤੇ ਘਰਬਾਰੀ ਕਾਜ ਕਰਨੇ ਸੀ।

(੧੩) ਬੇਟੀ!, ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਕਾਰਨ ਇਹ ਤਾਂ
ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ, ਸਲਾਹ,
ਦੁਖ, ਸੁਖ ਇਕ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕਰ ਰਹਣਾ
ਪਵੇਗਾ। ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਪਣੇ
ਸਸੁਰਾਲ ਵਿਚ ਦਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਰੇ
ਦੀ ਨਾ ਦੇਵੀਂ, ਫਿਰ ਤੇਰੀ ਕਦਰ ਹੋਵੇਗੀ।
~~ਆਪਣੇ ਪਤੀ~~

੧੪ ਬੇਟੀ! ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼
ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ
ਨਾ ਕਰੀਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਆਪਣੀ
ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਬੇਕਦਰ ਪਰ ਪਵੇਗੀ।

(੧੫) ਬੇਟੀ!, ਘਰ ਬੇਟਿਆਂ ਦੇ ਪਰ ਦੀ
ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਐਸੀ
ਗੱਲ ਨਾ ਕਰ ਬੇਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਤੇਰੀ
ਇੱਜ਼ਤ ਘਟ ਜਾਵੇ ਨਾ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ।

(੧੬) ਬੇਟੀ! ਆਪਣੇ ਤੂੰ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਹੀ ਫ਼ਜ਼ੂਲਖ਼ਰਚੀਆਂ
ਦੀ ਆਦਤ ਇਕ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾ ਰੱਖੀਂ। ਕਿਤੇ
ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਵਿਚ ਨਾ ਪੈ ਜਾਵੇ।

(੧੭) ਘਰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਰਨੀ।
ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ, ਘਰ ਦੀ ਕਿ ਇਕ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
ਪਤਨੀ ਇੱਕ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ।

(੧੮) ਘਰ, ਬਾਰ ਤੇ ਸਫ਼ਾਈ, ਸੰਜਮ ਦਾ
ਖ਼ਿਆਲ ਪਾਵੀ, ਘੜੀ ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਰਹੀਂ।

(੧੯) ਸਾਰ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ, ਤੋਲਾ ਮਾਸ਼ੀ | ਪਾਰਾ
ਤੋਲਾ ਟਕ ਤੇ ਆਵੀ | ਆਧਾ ਸਾਰ
ਮੁਕਤ ਆਵੀ |

(੨੦) ਕੈਸੀ ਕਰੇ ਕੋ ਯਤਨਾ ਭੁਲਾ
ਇਕ ਨਾ ਪੰਥੀ | ਅਜ਼ੀ ਮਸਾਲੀ ਦੀ
ਪੂਜਾ ਨਾ ਕਰੀ ||

(੨੧) ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਮਾਪੇ ਇਕ ਦਰ ਦੇਵ ਦੀਆਂ
ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੜ੍ਹੀ ਪਾਣ ਦੇ
ਕਰੇ ਹੋਣ | ਮਾਪੇ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਨੂੰ ਕਰੇ ਹੋ ਨਾ ਕਰੀਂ | ਇਸ ਨੂੰ
ਸਾਰ ਕਰਨਾ ਪਾਪ ਭਰਤੀ ਹੈ |

ਮਾਪਣੀ ਕੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕੁਝ ਨੇ ਕਰ
ਇਕਾਤ ਕਰਾਂ ਲਿਖਿਆ ~~[illegible]~~ ਹਿੰਦੇ ਹਨ | ~~[illegible]~~
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਮਾਪਣੀ
ਸਪੁੱਤਰੀ ਬੀਬੀ ਵੀਰੋ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ
ਉਪਰੰਤ ਪਤੀ ਗ੍ਰਹਿ ਜਾਣ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾਜ ਦੇਣ
ਸਮੇਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਉਸ ਵਿਚ ਏਕ ਇਸ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ||

" ਸੁਨ ਬੀਬੀ ! ਮੈਂ ਤੁਝੈ ਸੁਨਾਊਂ |
ਪਤਿ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਹਿ ਸਮਝਾਊਂ |੧|
ਪਤਿ ਸੇਵਕ ਕੀ ਸੇਵ ਕਮਾਵੀ |
ਪਤਿ ਪਿਆਰ ਸੌਂ ਮਨ ਸਤਿ ਜਿਵਨੀ |
ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਬ ਹੋਵੀ |
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਇਹ ਮਾਹਿ ਨ ਕਰਨੀ ||
ਸੁਨ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ! ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਤੇ ਇਆਨੀ |
ਇਸ ਤੇ ਸੋਚ ਇਹੋ ਜਪ ਕਰਨੀ |
ਗੁਰ ਕੀ ਆਤ ਸਿਤ ਮੇਂ ਧਰਨੀ |
ਐਸੀ ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਜੁ ਕਰਨੀ ||

'ਪ੍ਰਾਤ ਉਠ ਕਰ ਮੰਜਨ ਕਰੀਐ ।
ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੋ ਮੁਖ ਤੇ ਰਟੀਐ ।
ਪੁਨ ਔਰ ਵਿਚਾਰ ਨ ਕੋਈ ।
ਕਰੇ ਸੰਭਾਲ ਸੀਰੇ ਸੋਈ ।।
(ਰਹਿਤਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬, ਸਫ਼ਾ-੫੫)

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਕੇ ਦੇਕੇ ਜੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਇਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਵੀ ਬਾਬਾ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਯਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

" ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੰਥ ਨੇ ਤ੍ਰੀਆ ਤਾਈਂ,
ਪਾਣੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤੀ ।
ਨਾਮ, ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸਤ ਸੇਵ ਕਰਨਾ,
ਧਰਮ, ਰਹਤ, ਸੁਚ ਸਿਰ ਧਾਰ ਕੀਤੀ ।
ਚੋਰੀ, ਚੁਗਲੀ, ਯਾਰ ਪਰਾਈਆਂ ਦੇ,
ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣ ਕਰਾਰ ਕੀਤੀ ।
ਸੰਗ, ਚੋਰ ਤੇ ਫਾਂਸੀਆਂ, ਠੱਗੀਆਂ ਦੇ,
ਡੋਗਰੀ, ਸੰਗ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਫਿਟਕਾਰ ਕੀਤੀ ।।
ਛਡੇ, ਪਖੰਡੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੇ ਪੂਜਣ ਪਾਪੀ,
ਸੰਗ ਸਾਕ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਰ ਕੀਤੀ ।
ਜਣਾ, ਕੁੜੀ ਮਾਰ, ਗੁਰੂ ਤ੍ਰਕਾਲ ਇਹ,
ਕੁੜੀ ਸਾਕ ਵੇਚਣ ਪਰਿਹਾਰ ਕੀਤੀ ।।
ਬਕਰੀ ਸਦੇਤ, ਮਾਸਾ, ਕੁੜੀ ਪਰਿਨ ਵਿਚ,
ਕੀਤੀ ਰੋਗ ਰੋਕ ਰੂਪ ਰੰਗਾਰ ਕੀਤੀ ।
ਸੂਤ ਰੋਕ, ਸਾਕ, ਗਰ ਤੇਰ ਸੀਸ,
ਦੇਣਾ ਸਹਿਜ ਨੂੰ ਮੋਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ।
ਦੇਸੀ ਕਾਰ ਲਿਖੀ ਜਾਈ ਪਰਾਓ ਦੇਣੀ,
ਆਖ ਗੁਰਾਂਦੀ ਨੇ ਸੁਧੀਰਾਰ ਕੀਤੀ ।
ਰੋਣਾ, ਪਿਟਣਾ, ਸਿਆਪਾ ਨੇ ਕਰੀਂ ਜਾਵੇ
ਸੋਗ ਜਾਣਾ ਮਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ [illegible]
ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨਵਾਨ ਬੰਦਾ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ
ਜੀਆਂ ਦਾ [illegible] ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ, ਪਤੀ
ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ [illegible] ਕਰਾਂਗੀ ਦੇ ਕਰਦੀ।
ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ
ਕਰਨ ਵਾਲੇ [illegible] ਬੰਦੇ ਵਾਂਗੂੰ ਹਨ
ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਵਿਕਾਰ ਦੀ [illegible] ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ
ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ।

" ਇਹ ਤਨੁ ਰਾਗਨ ਆਵਈ
ਖੋਟੇ ਦਾਜ਼ਿਹ ਆਇ।
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੰਗ ੫੬)

ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਭਗਤ ਕਬੀਰ
ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਦੇਵ ਪਤਨੀ ਦੀ ਭੀਖ ਇਕ ਦੇਂਦੀ ਹੈ
ਕਿ ਇਸਤਰੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਤਾਂ ਪਤੀ
ਵਰਗਾ [illegible] ਹੋਵੇ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਵੀ
ਇਸਤਰੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਪਰਨੀ ਹੋਵੇ ਦੀ
ਪਤਨੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਕੀਤੀ ਹੈ

" ਬਿਰਹੁ ਨ ਆਵਈ, ਅਰਦਾ ਬਾਹੇ,
ਇਸਤਰ ਪਤਨੀਆਂ ਸੰਗੇ।
ਦੇ ਤੌ ਕੌਣੇ ਦੇਖ ਕਰਿ,
ਤਾਂ ਦੇਖ ਆਪਣੀ ਸੇਤੁ (੧੨੭)
(ਭਾਈ ਕਬੀਰ ਜੀ ਅੰਗ ੧੩੬੪)

ਜੋ ਕੋਈ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਇਸਤਰ,
ਸਿੰਗਾਰ ਆਪਣ ਤੇ ਇਸ ਪਤਨੀ ਇਹ ਕਰਦੇ ਹੈ ਤੇ ਹਨ
ਕਰਦੇ ਹੈ ਇਸ ਬੰਦਾ, ਇਹ ਸੀਰ ਦੇ ਕਰਦੇ ਹੈ, ਇਹ
ਇਹ ਕਰਦੇ ਨਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਾਪ
ਕਰੋ ਇੰਦਾ।

~~ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ [illegible] [illegible] ਜੀ ਨੇ [illegible]~~

ਸ੍ਰੀ ~~ਆਪਣੀ~~ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਕਾਰ, ਤਨ ਮਨ ਧਨ
ਕਰਕੇ ਇੰਦ ਹੈ ਇਸ ਤੇ ਇਸਨੇ ਸੇਵਾ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(ਰਾਗ ਤੁਖਾਰੀ ਮ.੧. ਪੰਨਾ ੧੧੨੨)

ਇਸਤਰੀ - ਪੁਰਖ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਗੁਣ

ਇਸਤ੍ਰੀ - ਪੁਰਖ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰ ਕੇ, ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾ ਕੇ ਤੇ ਸ਼ੁਭ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੇ ਗੁਣ ਵਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ~~ਸ਼ਕਤੀ~~ ਆਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਆਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਚਿਹਰੇ ਵਿਚ ਚਮਕ ਆਉਂਦੀ, ਅੱਖਾਂ ਤਕ ਵਿਚ ਲਿਸ਼ਕ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬੋਲ ਚਾਲ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦਾ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਲੋਭ, ਦ੍ਵੈਤ, ਨਿੰਦ, ਚੁਗਲੀ, ਅਹੰਕਾਰ, ਵੈਰ, ਸਭ ਰੋਗ ਨਾਮ ਜਪਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭਾਗ ਜਾ ਕੇ ਜੀਵ ਤਨੀ ਸੀਤਲ ਸਰੀਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਏਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸਿਮਰ ਕੇ ਜੀਵ ਸਰੋਵਰ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤਾਂ ਸੀ ਰੂਪ ਰਖ ਇਖਲਾਕੀਆ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਦੇ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਤੇ ਗੁਣ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਬਣਤਰ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਤੇ ਅੰਗ ਇਸਤਰੀ - ਪੁਰਖ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹ ਬਣਦੇ, ਸਾਮੁਦ੍ਰਿਕ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖੇ ਹਨ

ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗ

		ਗਿਣਤੀ
5) ਨੇਤ੍ਰ, ਸ੍ਰਵਣ, ਨੱਕ, ਰਸਨਾ, ਤ੍ਵਚਾ	= ਗਿਆਨ =	ਪੰਜ
5) ਹੱਥ(ਦੋ), ਪੈਰ, ਅੰਗੁਲੀਆਂ, ਦੰਦ, ਅੰਗੂਠੇ ਦੀਆਂ ਗਠ —	ਕ੍ਰਮ =	ਪੰਜ
7) ਹਥੇਲੀ, ਪੈਰ ਦੇ ਤਲੇ, ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਕੋਏ, ਤਾਲੂਆ, ਜੀਭ, ਹੋਠ, ਨੌਂਹ	ਲਾਲ	ਸੱਤ
6) ਸਾਹ ਦੀ ਨਲੀ, ਪੇਟ, ਪਸਲੀ, ਮੋਢੇ, ਨੱਕ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਪਾਸੇ, ਮੱਥਾ.	ਉੱਚੇ	ਛੀ
3) ਮੱਥਾ ਛਾਤੀ ਸੀਨਾ —	ਵਿਸ਼ਾਲ ਚੌੜੇ	ਤਿੰਨ
3) ਗਰਦਨ, ਜੰਘਾਂ, ਲਿੰਗ —	ਛੋਟੇ	ਤਿੰਨ
3) ਸੁਰ, ਨਾਭੀ, ਸੁਭਾਵ —	ਗੰਭੀਰ	ਤਿੰਨ

32. ਸੋਭ - ਲਛਣ

ਵਿਸਤਾਰ - ਪੁਰਖ ਦੇ ਬਤੀ ਸੁਭ ਲਛਣ ਸੁਭ ਗੁਣ, ਸੁਭ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ, ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੱਸੇ ਹਨ।

(1) ਸੁੰਦਰਤਾ (2) ਸ਼ਰਮ (3) ਆਦਰ (4) ਜੋਰ(ਬਲ)
(5) ਦਯਾ (6) ਅਚਾਰੀ (7) ਪਵਿੱਤ੍ਰ (8) ਸੁਚੱਜਤਾ,
(9) ਸਾਵਧਾਨਤਾ (10) ਪੰਡਤਾਈ (11) ਉਦਮ (12) ਉਦਾਰਤਾ.
(13) ਭਾਵ ਗਹਿਰਤਾ (14) ਗੰਭੀਰਤਾ (15) ਧਰਮ (16) ਸਰਬੀ ਸੁਖਦਾਈ
(17) ਖਿਮਾ (18) ਨਿਮਾਣ (19) ਧੀਰ (20) ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਤੇ ਕਾਬੂ
(21) ਸੁਭ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਵ (22) ਧੀਰਜ (23) ਨਿਮ੍ਰਤਾ (24) ਤੇਜ

(3)

(25) ਏਕਤਾ (26) ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ (27) ਸ਼੍ਰਧਾ (28) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ (29) ਨਿਰਵੈਰਤਾ (30) ਨਿਰਭੈਤਾ (31) ਸਦਾਚਾਰ (ਨੇਕ ਚਲਨ) (32) ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸਤਰੀ ਤੇ ਪੁਰਖ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜਾ [illegible], ਭਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ [illegible] ਪਰਮ ਆਤਮਾ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਨਿਤਨੇਮ ਕਰਦੀ, ਭਜਨ ਕਰਦੀ, [illegible] ਦਾ [illegible] ਕਰਦੀ, [illegible] ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੀ [illegible] ਵਿਚਾਰਦੀ [illegible], [illegible] ਨਾਲ [illegible] ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਨਾਮਧਾਰੀ, [illegible], [illegible], ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦਾ ਭਜਨ ਕਰ ਕੇ, ਨਿਤਨੇਮ ਕਰ ਕੇ, ਸਿਖ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਇਸ ਨਾਮਧਾਰੀ ਦੇ ਸਭ ਅੰਦਰ ਪਰਮ ਆਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਇਕ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪਰਿਵਾਰ [illegible] ਕਰਦੇ ਹੀ ਹਨ।

ਭਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ [illegible] ਵਿਚ [illegible] ਦੇ [illegible] ਆਪਣੀ [illegible] ਨੂੰ [illegible] ਹੋਣ, ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਦਾ [illegible] ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ [illegible] ਨਹੀਂ [illegible], ਉਥੇ [illegible] ਵਿਚ ਹੋਰ [illegible] ਗੁਣ ਹੋਣ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਸਭ [illegible] ਦਾ, ਪਰਮ ਆਤਮਾ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਨਹੀਂ [illegible] ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੇ ਗੁਣ [illegible] ਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਦੇਵਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ, ਕਾਮੇ ਜਿਸ ਕੀ ਸ਼ੁਭ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਜੈਸਾ ਹੋਣ ਅਨੁਭਵ ਨਾਲ ਤੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਪ ਹੀ ਹਨ। ਤੇ ਉਸ ਅਵਸਥਾ, ਅਰਥਾਤ ਦੇ ਸੰਗ ਸੀ ਕਰਨ ਚਾਹੀਦਾ।

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਦਾਰਾ ਪਰਹਰੀ॥
ਤਾ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਬਸੈ ਨਰਹਰੀ॥੧॥
ਜੋ ਨ ਭਜੰਤੇ ਨਾਰਾਇਣਾ।
ਤਿਨ ਕਾ ਮੈ ਨ ਕਰਉ ਦਰਸਨਾ।੧।
।ਰਹਾਉ।
ਜਿਨ ਕੈ ਭੀਤਰਿ ਹੈ ਅੰਤਰਾ॥
ਜੈਸੇ ਪਸੁ ਤੈਸੇ ਓਇ ਨਰਾ।੨।
ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਮਦੇਉ ਨਾਕਹਿ ਬਿਨਾ।
ਨਾ ਸੋਹੈ ਬਤੀਸ ਲਖਨਾ।੩।
(ਪੰਨਾ ੧੧੬੩)

ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਭਾ, ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਕਰਤਾ, ਇਸਤ੍ਰੀ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਬਤੀ ਗੁਣ ਆਖਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਸਦੇ ਹਨ।

(੧) ਸੁੰਦਰਤਾ (ਰੂਪਵਾਨ) (੨) ਪਵਿਤ੍ਰ (ਸਫਾਈ)
(੩) ਲਜਾ (ਸ਼ਰਮ ਹਯਾ) (੪) ਵਿਦਿਆ (ਇਲਮ)
(੫) ਚਤੁਰਾਈ (ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ) (੬) ਪਤੀ ਭਗਤੀ (ਪਤੀ ਪਾਲਨਾ)
(੭) ਧੈਰ (ਜੁਰਅਤ) (੮) ਸਾਹਸ (ਤਾਕਤ)
(੯) ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ (ਮਿਠੀ ਬੋਲੀ) (੧੦) ਪ੍ਰਬੀਨਤਾ (ਪ੍ਰਬੀ)
(੧੧) ਨਿਮਰਤਾ (ਗਰੀਬੀ) (੧੨) ਨਿਸ਼ਕਪਟਤਾ (ਛੱਲ ਤੋਂ ਰਹਿਤ)
(੧੩) ਏਕਤਾ (ਇਤਫਾਕ) (੧੪) ਧੀਰਜ (ਮਨ ਦਾ ਟਿਕਾਉ)
(੧੫) ਧਰਮ ਨਿਸ਼ਟ (ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੱਕਾ) (੧੬) ਸੰਜਮ (ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ)

(੧੭) ਉਦਾਰਤਾ (ਦਾਨੀ) (੧੮) ਗੰਭੀਰਤਾ (ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਵਾਲਾ)

(੧੯) ਉੱਦਮ (ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ [illegible]) (੨੦) [illegible] ([illegible])

(੨੧) ਦਯਾ ([illegible]) (੨੨) ਰਾਗ (ਸੰਗੀਤ)

(੨੩) [illegible] ([illegible]) (੨੪) ਸ਼ਰਧਾ (ਵਿਸ਼੍ਵਾਸ)

(੨੫) [illegible] ([illegible]) (੨੬) [illegible] ([illegible])

(੨੭) [illegible] ([illegible]) (੨੮) [illegible] ([illegible])

(੨੯) [illegible] ([illegible])

(੩੦) [illegible] ([illegible])

(੩੧) [illegible] ([illegible]) (੩੨) [illegible] ([illegible])

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ਇਹ ਸੰਗੀਤ ਭਿਰਾਗਤਾ ਭਿਰਨ,
ਸੂਰ ਕੀਰਤ ਵਿਰੋਲ ॥
ਰਾਗ ਸੰਗੀ ਸਾਦਰਾ ਇਤ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜੀ ਫਰਦਾਈ ।
ਪੁਰਣ ਜੀਵਣ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਲੈਕੇ,
ਚਰਨ ਰੱਖੇ ਜਗ ਆਈ ।
ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਮਾਣ ਸਕਦਾ,
ਮਾਣੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿਆ ਮਾਰਗ ।
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਵਨ ਪੰਜਾਬ
ਸੁਰਾਂ 'ਸੰਦੇਸ਼' ਪਹੁੰਚਿਆ ਮਾਰਗ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਕਿ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੈ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਸਾਡੀ ਕਿ ਪਰ ਇਕ ਹਰ ਥਾਂ ਫੈਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਮਾਤਾ ਦੇ ਗੋਦ ਮਾਣਿਆ ਦਾਸੀ ਆਪਣੇ ਪਰਮ ਦੀ ਕਰਨੀ, ਜਿਹੜੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾਸੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਰੂਪ ਇਕ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮਾਰਗ ਇਕ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਪਰ ਇਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਦਰਸ਼ਨੀ ਹੈ ਉਹ ਪਰ ਚੰਗਾ ਦਾਸ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਇਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੈ ਕੇ ਇਸ ਗੁਣ ਦਾਸੀ ਜਿਹੜੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾਸੀ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

ਜਿਸ ਕਰਨੀ ਜੀਵਨ ਸੰਤ ਪਾਇ ।
ਗੁਰ ਮਾਰਗ ਹੋਈ ਮਾਰਗਿ ।
ਇਤ ਭਿੰਨ ਦਸੈ [illegible] ਭਿੰਨ ਸੰਗੀਤ ॥
ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਪਾਈ ਜਿਨ ਇਹੁ ਸੰਤ ।੫।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਮਤਿ ਸਭ ਪਾਈ ।
ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਪਰਮਾਤਮਿ ਰਾਖੀ ।੫। ਜਾਰੀ

ਕੇਸਗੜ੍ਹੀ ਰੂਪ ਵਿਸਤਰੀ ਜਿਸ ਤਿਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਤਨੀ ਚਿਰ ਜੀਵ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਜੀਵ ਨੇ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਤਦੋਂ ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪੈ ਕੇ ਇਹ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਵਿਚਲੀ ਨੂੰ ਜੀਵ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘਰ ਵਿਚ(ਮਨ) ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਗਟ ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਤਹੁ ਦਾਸੀ ਉਪਜੈ ਜਾਇ।
ਤਿਤਹੁ ਸੰਤ ਕਾ ਪਿੰਡੁ ਉਪਜਾਇ॥
ਸਾਂਝ ਸਤਪੁਰਖ ਸਮਾਇਆ।
ਗੁਰ ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੋ ਤਾ
ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਪਾਇਆ ॥੨॥
(ਪੰਨਾ ੩੯੪)

ਇਹ ਕਰਾੜੀ ਰੂਪ ਵਿਸਤਰੀ, ਦਸਿਆ, ਮੋਹ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ~~ਆਦਿਕ~~ ਪੰਜੇ ਚੋਰ, ਦਾਨ, ਮੰਦ ਆਦਿਕ ਸੀ ਪੰਜੇ ਨਕਲ ਚਾਲੀ ਸੇ ~~[illegible]~~ ਤੇ ਜਦ ਜੀ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਨੇਤਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਸੱਚੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪੰਜਾਂ ਹੈ ਇਹ ਵਿਸਤਰੀ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਦਾਸੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪੰਜੇ ਰੂਪ ਦਾਸੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵ, ਮੌਤ, ਅਮਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਸਾਂ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰ ਤਰ; ਪੰਜਾਂ ਦੇ ਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਖੀਆ ਸਹੇਲੀ ਸਭ ਪੰਡਿਤ ਪੜ੍ਹੇ।
ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਧਾਰੀ ਸਰੂਪ
ਇਹ ਪ੍ਰੇਮ ਜਨ ਕੈ ਤ ਬਸਾਨੀ।
ਜਨ ਨਾਨਕ ਪੰਡਿਤ ਦੇਹ ਸਮਾਨੀ ॥੨॥
(ਪੰਨਾ ੩੯੪)

ਜਿਵੇਂ ਚੰਦ ਨਿਰੰਤਰ, ਜੋਤ ਵਾਂਗ ਵਧਿਆ
ਸੰਤੋਖ ਸਹਿਤ ਆਤਮਕ ਪਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਆਕੇ
ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ, ਜੋਤ ਦੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ
ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਨਾਮ ਦੀ
ਸਮਝ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਪਾਠ ਦਸਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਦਸਦੀ
ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਜੋਤ ਦੇ
ਆਤਮ ਰੋਸ਼ਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਇਹ
ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਿਸ
ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂਰ ਵਾਲੀ ਵਿਆਪਦੀ
ਪਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਹੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸੁਖ
ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਬੀਤਦੀ ਹੈ।

ਸਭ ਪਰਵਾਰੈ ਮਾਹਿ ਸਰੇਸਟ ।
ਮਤੀ ਦੇਵੀ ਦੇਵਰ ਜੇਸਟ ।
ਧੰਨੁ ਸੁ ਗ੍ਰਿਹੁ ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਗਟੀ ਆਇ ।
ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖੇ ਸੁਖਿ ਵਿਹਾਇ ॥੪॥
(ਆਸਾ ਮ:੫, ਪੰਨਾ 394)

ਸਰੇਸ਼ਟ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ
ਸਰੇਸ਼ਟ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ, ਉੱਤਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ, ਗੁਣ
ਗਣ, ਉੱਚਾ ਆਚਾਰ, ਚੰਗੇ ਉੱਤਮ ਤੇ ਵਿਚਾਰ, ਸੋਚ ਸਮਝ,
ਸੰਤ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੀਆਂ ਆਗਿਆ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ। ਸ਼ਰਧਾ ਭਗਤੀ,
ਉੱਤਮ, ਸੰਗਤੀ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਸੰਗ ਹੀ ਇਹ ਘਰ
ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਹੁੰਚਦੀ, ਸਰੇਸ਼ਟ
ਰੂਹ ਵਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚੰਦਨ ਸੰਗਤ ਸੇਤ, ਸਗਲ ਬਨਸਪਤਿ
ਰੂਪ ਆਪਹਿ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਸੁਗੰਧ।
ਦੀਪਕ ਜੋਤੀ ਮਿਲਾਂਗੀ ਮਿਟ ਜਾਤ,
ਸਾਧਸੰਗ ਮੀਤ ਮਿਤਅਾਰ ਹੋਤ।
ਸਭਨ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪਰਵਾਰ ਪਰਮ ਗਤਿ॥

ਅਗਨੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਭੇਦ ੧

ਲੋਭ, ਕਾਮਨਾ, ਦੋਖ ਆਦਿ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਨੂੰ ਦੇਵਤਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਭੀ ਅਗਨੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਪਰਕਾਸ਼ ਕਿਹਾ ਹੈ

"ਸਤਿਗੁਰ ਕੰਠ ਮੰਤਰੇ
ਤਪ ਸਤਿ ਅਗਨੀ ਕਾ ਦਾਸ।"
(ਸਵੱਯੇ ਮ: ੩ ਪੰਨਾ ੧੪੨੫)

ਅਗਨੀ ਤੱਤ ਜੋਤ ਪ੍ਰਗਟੀ ਸਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਵਿਚ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਗਨੀ ਜੀਵ ਦੇ ਸਰੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਕੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਲੋਕ ਰੂਪ ਜਦ ਇਹ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਾੜੀਆਂ ਜੋ ਛੋਟੀਆਂ, ਵੱਡੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਹੈ ਖੂਨ ਨੂੰ ਤੱਕ ਤਾਂ ਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਗਨੀਆਂ ਜੀਵ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਦੱਸੀਆਂ ਹਨ।

(੧) ਪ੍ਰਾਣ ਅਗਨੀ - ਸਿਰ ਵਿਚ ਹੈ।
(੨) ਅਪਾਨ ਅਗਨੀ - ਗੁਦਾ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ।
(੩) ਸਮਾਨ ਅਗਨੀ - ਨਾਭੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ।
(੪) ਉਦਾਨ ਅਗਨੀ - ਕੰਠ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ।
(੫) ਵਿਆਨ ਅਗਨੀ - ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ।
(੬) ਨਾਗ ਅਗਨੀ - ਡਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ।
(੭) ਕੂਰਮ ਅਗਨੀ - ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ।
(੮) ਕ੍ਰਿਕਲ ਅਗਨੀ - ਨੱਕ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ।
(੯) ਦੇਵਦੱਤ ਅਗਨੀ - ਉਬਾਸੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ।
(੧੦) ਧਨੰਜਯ ਅਗਨੀ - ਮੁਰਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਹੈ।

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਅਗਨੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਹਨ।

(੧) ਲੋਭ ਅਗਨ ਦਾ ਅਰਥ, ਜਿਸ ~~[illegible]~~ ਨਾਲ ਸੋਰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੀਵ ਸੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿੰਦੀ ਲੋਭੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(੨) ਇਹਦਾ ਜੋ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(੩) ਇਸ ਅਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੀ ਗਰਮੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ।

(ੳ) ~~ਹਾਇਪਥਲਮ~~ ਹਾਇਪੋਥਲਮਸ — ਇਸ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਖ਼ੂਨ ਤਾਪਮਾਨ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ।

(ਅ) ਆਟੋਨੌਮਿਕ — ਹਾਇਪੋਥਲਮਸ ਆਉਂਦਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ... ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ੲ) ਹਾਰਮੋਨਜ਼ — ਐਡਰੀਨਲ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ... ਥਾਈਰਾਇਡ ਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵਿਚ ... ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਰੀਰ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ... (B-OOD HEAT.) ਜਿਸ ਤਾਪ ਨੂੰ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਨਾਲ ਨਾਪ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੀ ਤਾਪਮਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ੯੮.੪ ਡਿਗਰੀ ਫਾਰਨਹੀਟ (FATRA.HEIT) ~~ਹੈ~~। ਥਰਮਾਮੀਟਰ (THERMOMETER ਹੀ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਵਿਚ ਰਖਕੇ ... ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ... ਵਿਚ.

ਦੇਂਦਾਰ ਪਕੜੀ ਹੋਂਦ ਰਹ ਜੀਵ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪਲਾਂ
ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਅਰਦਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲਾਈ ਉਤੇ
ਹੋ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਹੀ (ਸਤਿਗੁਰ) ਗੁਰਮਤਿ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਾਮਲ
ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਅੰਤ
ਕਰਨੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ ਨਾਲ ਇਸ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਚੱਲਤ
ਕਰਕੇ, ਹਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਾਰ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ
ਕਰਦੇ ਹਨ॥

ਅਗਲੀ ਜੀਵ ਦੇ ਪਰਲੋਕ ਹਨ ਵਿਦਾਇ ਦੇ
ਨਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਆਰਾਮ ਪਰਤਣ ਨੂੰ
ਸਾਵਧਾਨ ਰਖ ਕੇ ਸੰਘਰ ਕੋਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹੋਰ
ਅਸਥਾਨ ਦੇਹ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਲੀ
ਆਇ ਗੰਗਾ ਪਾਣਿਕ ਵਿਚ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ
ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈਆਂ ਹਨ।
ਸੋਰ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੀਸਰਾ (ਤਰਜ)
ਦੇਹ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਅਗਨੀ ਵਿਖੇ ਕਰਕੇ ਦੇਵ
ਸਿੰਘਣੀ ਵਿਚ ਵਿਸਰਜਤ ਅਸਥਾਨ ਇਕ ਦਾਸਕ
ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤੇ ਚਲਦ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਿਰਜਤ ਜੀਵਨ
ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਹੋਵੇ ਤੇ ਆਪਣ ਤਕ ਅਗਨੀ ਵਿਚ
ਦੇਵੇ ਤੇ ਸ਼ੁਧ ਹੀ ਹੋਵੀਏ। ਤੇ ਹੋਰ ਅਰਦਾਸੇ (ਸਤਿਗੁਰੂ)
ਕਰਤਾ ਜਦੋਂ ਤਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪਰਮ ਆਤਮਾ
ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੋਵੇ, ਅੰਤਿਮ ਸਮਾਧੀ
ਮਿਲਾਵੇ ਰਹੀਏ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ
ਰਹੀਏ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਜੋੜ
ਪਰਤੀਤ ਕਰੀਏ। ਤੇ ਹੋਰ (ਤਰਜ) ਅਰਦਾਸ
ਦਰਦ ਅਗਨੀ ਹੋਵੇ ਹੀ ਆਤਮੀ ਪਾਂ ਤਕ
ਨਾਲ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪਰਲੋਕ ਹੀ ਤੇਰੇ
ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਗਾ।

ਪੰਥ

ਪੰਥ ਦਾ ਰੁਤਬਾ, [illegible] ਦੀ [illegible] ਨਿਰਪੱਖ ਹਾਲਤ, ਸੁੰਨ ਸਮਾਧ ਸਭੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈ। ਤੇਰਵ ਸਦੀ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਹਨ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਨਸਾਨੀ ਜਿਮਾਨੀ ਤੇ ਕਾਂ ਗੁਲਾਮੀ, ਆਪਣੀ ਇਤਿਹਾਸ-ਆਖੂ ਪਰਮਾਣ ਹਾਲਤ ਪਾਲਣ [illegible] ਹਨ। ਪੰਥ ਪੰਜ ਤੇ ਚੌਰਾਸੀ ਪਰ ਦੀ ਇਕਸਤ [illegible] ਸਾਰ ਸੀ। ਪੰਥ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਮਾਤੀ ਅਤੇ ਲੜਿਕਾਰ ਦੀ ਕਾਦਰ ਪਰਮਾਣਤਿਕ ਸੀ।

ਕਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪੰਥ ਵਰਤਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਤਰੀਕਾ ਦਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

(ੳ) ਇਕਰਾਰ ਪੰਥ।
(ਅ) [illegible] ਪੰਥ।
(ੲ) [illegible] ਪੰਥ।
(ਸ) [illegible] ਪੰਥ।
(ਹ) ਇਕ ਪਾਸੇ ਦਾ ਪੰਥ। ਆਦਿ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਪੰਥ ਵਰਤਣ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਪੰਥ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੇ [illegible], ਪੂਰੇ ਪਤੀ [illegible] ਪੰਥ ਵਰਤਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ [illegible] ਰਹਿਆ ਕਰਦਿਆਂ। ਇਸ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਪਣਾ [illegible] ਆਪਣੀ ਸਾਖੀ ਕੀ [illegible] ਹੈ।

" [illegible] ਕੀ ਆਖੀਆ,
ਪੰਥਾਂ ਸਿਰਿ ਵਾਟੈ।
ਅੰਤ ਕੀ ਆਰਥ ਸੋ ਕੀ ਨ ਜਾਣੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ।

ਉਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਮਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਕਸਤੀਆਂ। ਪੰਥ ਵਿਚ ਜੀ ~~[illegible]~~ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਰਤੀ ਦਾਰੀ [illegible] ਜਾਂਦੇ। ਪੰਥ ਵਰਤਿਆ, ਆਦਿ [illegible] ਪਰਮਾਤ ਪਾਸੇ, ਪੰਜ ਦਾ ਇਸ ਸਭੀ ਇਕਸਾਰੀ ਦੇ [illegible] ਜੀ ਸਿਮਰਨੀ ਹੈ। ਜਿ ਇਸ ਸਿਰ [illegible] ਦਾ ਜੋਗੀ ਆਦੀ ਇਸ [illegible] ਵਿਚ।

" ਘੂੰਘਟੁ ਕਾਢਿ ਗਈ ਤੇਰੀ ਆਗੈ ।
ਉਨ ਕੀ ਗੈਲਿ, ਤੋਹਿ ਜਿਨਿ ਲਾਗੈ ॥੧॥
ਘੂੰਘਟ ਕਾਢੇ ਕੀ ਇਹੈ ਬਡਾਈ ।
ਦਿਨ ਦਸ ਪਾਂਚ, ਬਹੂ ਭਲੇ ਆਈ ॥੨॥

ਤੇ ਫਿਰ, ਇਹ ਤਾਂ ਕੀ ਝੂਠਾ ਘੁੰਡ ਹੈ ? ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਦੇਵੇ ਸਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਇਸ ਜਗਤ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਮਨਾਂ ਦੇ ਦੀ ਫੁਰਕਤ ਖੱਟੀ ਹੈ। ਤੇਰਾ ਸੱਚਾ ਘੁੰਡ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜਦ ਤੂੰ ਏ ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਂਦੇ ਹੋ, ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਵੇਂ। ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਿਲਣ ਲਗਨ ਦਾ ਇਸ਼ਕ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਉਠੇ ॥

" ਘੂੰਘਟੁ ਤੇਰੋ ਤਉ ਪਰਿ ਸਾਚੈ ॥
ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ਕੂਦਹਿ ਅਰੁ ਨਾਚੈ ॥੩॥
(ਰਾਗ ਆਸਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਪੰਨਾ ੪੮੪

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ~~ਸੀ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ~~ ਪਰਦਾਨ ਤਾਂ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਭੂ ਉਤਾਰ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇਵੇ ਤੇ ਘੁੰਡ ਕੱਢਣੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਿਟ ਹੈ. ਪਰ ਇਹ ਘੁੰਡ ਕੱਢਣ ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਸਿਮਰਨ ਆਪਣਾ ਤੇ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਸਿਰ ਤੇ ਹੀ ਹੋਣਾ ਆਇਆ ਆਇਆ ਸਿਰ ਤੇ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸਿਰ ਦਾ ਦੁਪਟਾ [illegible] [illegible] ਲਾਹ ਇਹ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਹਣੇ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਆਪ ਦੀਆਂ ਬਾਹਰ ਦਾਸ ਜੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਸਤਰੀ ਆਪਣੇ ਕਪੜੇ ਕਪੜੇ ਨੂੰ ਦਾ ਹੁਣ ਸਿਰ ਤੇ ਪਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸੋਹਣੇ ਘੁੰਡ ਦਾਸ ਜੀ ਹੁਣ ਸਿਰ ਤੇ [illegible] ਨੂੰ ਤਾਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪ ਸਭ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਘੁੰਡ ਤੇ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਆਰੀਆਂ ਹੀ ਆਪ ਪਰ ਹੁਣ ਸਿਰ ਦਾ ਪੰਦਰਵੇਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸਭਨੀ ਤੇ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਸੋਹ ਆਪਣੇ

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰਕ ਤੇ ਇਖ਼ਲਾਕੀ ਸੇਧ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜ ਕਈ ਸਦਾਚਾਰਹੀਣਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀਆਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਰਗ ਬਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਨਸਾਨ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪੰਚ ਜੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਸੁਣਨ ਤਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨਸਾਨੀ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਸਦਾਚਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੇ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਾਪ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਾਪ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਨ ਇਨਸਾਨ ਮੂਲ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਜਦ ਜੋਰ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ, ਜਦ ਰਹਿਣ ਸਹਿਜ ਸੰਤੁਲਨ ਤੇ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੇ ਰੱਖਣ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੀ ਹਰ ਕੰਮ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕਦਰ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਹ ਪਹਿਲੇ ਵੈਦਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਕ, ਵੈਦਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਡਿਤ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵੈਦਿਕ ਮੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ ਅਜੀਬ [illegible] ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹੀ ਢੰਗ ਉੱਭਰ ਪਏ। ਵਿਆਹ ਤਕ ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਕਾਰਨ ਵੇਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਗਈ [illegible] ਦੀ ਲੀਕ ਅਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਇਸ [illegible] ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਲਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤਿੰਨ ਜੂਨ ਸਨ ੬੩ ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੇ ਤੋਂ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਪਰ ਵੇਦ ਮੰਤਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ਉਚਾਰੀਆਂ ਲਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ। ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੀ ਦੇ ਲੜਕੇ ਪਾਸੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਲੜਕੀ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਦੋਵੇਂ ਲੜਕੇ ਪਾਸੇ ਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਬੋਝ [illegible] ਨੀ। ਇਸ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇਖੋ :-

1. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਗਵਾਹੀ ਦੀ [illegible] ਲੜਕੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
2. ਜਾਂਞੀਆਂ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ [illegible] ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਲੜਕੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸਾਰੂ [illegible] ਹਨ।
3. ਜਾਂਞੀ ਘਟਣੀ ਲੜਕੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਹੈ।
4. ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਕਰਕੇ ਤੇ [illegible] ਕੀਰਤਨ ਆਸਾ ਪਾਠ [illegible] ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਕਰਕੇ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

੫, ਗਾਣੇ ਦੀ ਕਲਾ ਆਸੀ ਸਕੇ ਤਕ ਸਾਰ ਕਰਦਾ

੬ ਦੇਸੀ ਸਾਹਿਤ ਵਾਂਗ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਸਕੇ ਤਕ ਸਾਰ
ਵਿਚ ਸਾਰ ਹੈ।

੭ (ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਤੇ ਵੀ
ਨਾਲ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

੮ ਪੈਗੰਬਰ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਤਰਸਦਾ ਹੈ

੯ ਗੁਰਦੇਵ (ਆਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ) ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਦੀ ਵੀ
ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

੧੦ ਰਸ ਗਲੀ, ਜੋਗ, ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਪਰਭੇਦ
ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ

੧੧) ਆਦਿ ਤੱਤ (ਪਰਮਾਤਮਾ) ਦੀ ਜਾਣ
ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

੧੨ ਬਾਣੀ ਰਚਨਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਮੁਰੀਦ
ਦੇ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਚੇ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਂਦੇ
ਹਨ।

੧੩ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ
ਵੀ ਕਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

੧੪, ਜੈਨ, ਜੋਗੀਆਂ, ਬੋਧ, ਆਦਿ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ
ਕਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

੧੫ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ
ਕਰ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਾਣੇ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ
ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀ ਦੀ ਵੱਖਰੀ
ਆਪਣੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ
ਦੇ ਉਤੇ ਕਲਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਹੈ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸ
ਦਾ ਵੀ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੋਂ
ਭਰੇ ਹਨ।

ਸੁੰਦਰ ਆਚਰਣ

ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਪਵਿੱਤਰ ਦੀ ਸੰਚਾਲਕ
ਆਤਮਾ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਝਲਕਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਾਰਥਕ
ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਸੁੰਦਰਤਾ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਤਾਂ
ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਇਹ
ਆਚਰਣ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਰਹੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ
ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਇਹਨਾਂ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ
ਦੇ ਚੰਗੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਰਸਾਇਆ
ਹੈ। ਕੋਈ ਬੋਲੈ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕੋਈ ਖੁਦਾਇ ॥

ਕੋਈ ਸੇਵੈ ਗੁਸਈਆ ਕੋਈ ਅਲਾਹਿ ॥੧॥
ਕੋਈ ਪੜੈ ਬੇਦ ਕੋਈ ਕਤੇਬ ॥
ਕੋਈ ਓਢੈ ਨੀਲ ਕੋਈ ਸੁਪੇਦ ॥੩॥
ਕੋਈ ਕਹੈ ਤੁਰਕੁ ਕੋਈ ਕਹੈ ਹਿੰਦੂ ॥
ਕੋਈ ਬਾਛੈ ਭਿਸਤੁ ਕੋਈ ਸੁਰਗਿੰਦੂ ॥੪॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥
ਪ੍ਰਭ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਤਿਨਿ ਭੇਦੁ ਜਾਤਾ ॥੫॥
(ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਮ:੫ ਪੰਨਾ ੮੮੫)

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ
ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਆਚਰਣ ਦੀ [illegible] ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਡੂੰਘੀ
ਛਾਪ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ।

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ "ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸ" ਵਿਚ
ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਇਕ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ੍ਰੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਜੀਵਨ
ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ, ਪੰਜਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ
ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਆਚਰਣ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਤੇ ਸ੍ਰੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਆਚਰਣ
ਰਾਹੀਂ ਦਿਖਾਏ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਨੂੰ 'ਜੋਧ ਅੰਗਦ' ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਖੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਨੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਆਖਾ ਤੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਪ ਫੀਰਨ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ।

"ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਣ ਇਤ ਕੇ ਮੀਤ।
ਇਕਸਾਰ ਦਾਤਿ ਆਪਿ ਇਤ ਮੀਤ॥
ਉਸ ਇਸ ਸਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੋਲੇ।
ਸੰਤ ਆਪਣ ਏਤੁ ਗੁਣ ਕਰੇ॥"

ਇਹ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਤਿਨਾਮ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਂਝੀ ਬਾਣੀ ਹੈ।

ਦੀਪਾਵਲੀ ਸੰਤ ਇਸ ਦਿਨ ਦੇ ਨਾਂ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦੀ ਦਲੇਰ ਅਤੇਰ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਸਰਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇਹ ਅਮਰਤ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ।

ੴ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ.

ਆਪਣੀ ਸੰਗਤ ਪਛਾਣ.

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ
ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ.

ਨਾਮ ...... ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ...... —
ਪੂਰਾ ਪਤਾ .... ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ......
ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸੂਬਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ......

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ / ਲੜਕੀ ਨਾਮ ......
ਉਮਰ (ਜਨਮ ਮਿਤੀ) ......
ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ......
ਸਰੀਰ / ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕਮੀ ......
ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਕਮੀ ......
ਲੜਕੇ/ਲੜਕੀ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਆਮਦਨ ਸਮੇਤ) ......

ਦਾ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਨਾਮਧਾਰੀ ਮਰਯਾਦਾ (ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੂਨ ਸਨ ੧੮੬੩ ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ, ਤਾਰੀਕ ...... ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰਾ ਲੜਕਾ / ਲੜਕੀ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਅਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਪੂਰਨ ਸਾਂਭਦੇ ਹਨ। ਖਰਾ / ਖਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਆਦਤਣ / ਆਦੀ ਨਹੀਂ / ਬਣੀ ਪੱਕੇ ਨਿਸ਼ਚੇ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਲਾਗ, ਦਾਜ ਦਹੇਜ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ / ਕਰਾਂਗੀ।

ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੀ ਰੇਖੀ ਦਾਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰੋਕੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਹੀ
ਲੜਕਾ / ਲੜਕੀ

ਪਿਤਾ ___ ਸਹੀ ___

ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ.

ਮੈਂ ਇਸ ਲੜਕੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਸਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮਧਾਰੀ ਅਨੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ੴ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਏ.

ਸਦਕੇ / ਸਦਕੀ ਨੂੰ ਪਾਠ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਰੋਗੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਰੋਗ ਦੀ ਖਲਾਸੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ। ਆਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤੇ ਰਹਿਤ ਪਰਹੇਜ਼ ਹੈ।

ਰੋਗੀ ਆਪ ਜਾਵੇ

ਸਹੀ – ਪ੍ਰਬੰਧਕ / ਦਰਬਾਰ / ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ
ਲੁਧਿਆਣਾ.

ਮਿਤੀ ——

... ਆਪ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤੇ ਰੋਗ
ਵਿਚ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਕਰਨੀ / ਕਰਨੀ।

ਇਲਾਜ ਤੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖੋ ਜੀ। ਰੋਗ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਦੇਂਦੇ ਰਹੋ। ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰੋਗੀ ਪਾਠ ਵੀ ਕਰੀ ਜਾਵੇ।

ਸਹੀ
ਸਦਕਾ / ਸਦਕੀ

ਮਿਤੀ ____

ਅਸਿ ਗਰਨ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜੀਉ.

ਮੈਂ ਇਸ ਸਦਕੇ ਸਦਕੀ ਪ੍ਰਤੀ ਤੁਸਾਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਿਆਨਧਾਰੀ ਪਰਹੇਜ਼ ਰਿਹਾ ਜਾਵੇ।

ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਰਥ ①

ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਉਚਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਕੁਝ ਔਖੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇ ਅਰਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹਰਿ ਪਰਮੇਸ਼ਰੀ ਸ਼ਬਦ — ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਹਰ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਦੇ (ਆਤਮਾ) ਦੀ ਇਹ ਪਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲਕ ਹੈ।

ਪਰਵਿਰਤੀ ਮਾਰਗ — ਪਾਠ ਆਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਦਾ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਬਣ।

ਦਿਸ਼ਾਵਿਆਂ — ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਿਸਾਏ ਰਸਤਿਆਂ ਹੈ।

ਬਾਣੀ — ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ।

ਦਿਲ ਦੇ — ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਪਾਸ ਰਹੋ।

ਤਰਾਵਿਆਂ — ਤਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਕਾਲ ਜੀਓ — ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਓ, ਆਤਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੀਓ

ਸਿਮਰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾਵਿਆਂ — ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫੇਰ ਹਰਿ-ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹੀ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਮੁਕਤ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਜਗਿ — ਜਾਗੋ

ਕਿਲਵਿਖ — ਪਾਪ

ਜਗਤ ਆਵਦੇ — ਆਤਮਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਕੋਸ਼

(1)

ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ [illegible] ਦਰਜ ਰਾਗ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਉਚਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਲਾਵਾਂ ਦੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਕੁਝ ਔਖੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਇਹ—

<u>ਲਾਵਾਂ</u> — ਫੇਰਾ, ਕਾਰ ਦਾ ਚੱਕਰ। ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜਦ ਜੋੜੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੋਂ ਸੱਜ ਤੋਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਰਸਮ ਦਾ ਨਾਮ ਲਾਵਾਂ ਜਾਂਦਾ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਕੀਤੀ, ਕਿ ਜਦ ਜੋੜੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੋਂ ਚਾਰ ਵਾਰ ਦੁਆਲੇ ਹੋਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪਤੀ ਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [illegible] ਇਸ ਤੋਂ ਦਸ ਵਾਰ।

<u>ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ</u> — ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰਾਇਆ ਹੈ।

<u>ਬਾਣੀ</u> — ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ।

<u>ਦ੍ਰਿੜਹੁ</u> — ਨਿਸ਼ਚੇ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਕਰੋ।

<u>ਤਜਾਇਆ</u> — ਤੋੜ ਗਏ ਹਨ, ਛੁਡਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ

<u>ਅਰਾਧਨਾ ਕੀਤਿ</u> — ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀਤਿ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀਤਿ

<u>ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ</u> — ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਹਰਿ-ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹੀ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਕ ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਜਪਿ — ਜਾਪੋ

ਕਿਲਵਿਖ — ਪਾਪ

~~[illegible]~~ ਅਨੰਦੁ — ਆਤਮਕ ਅਡੋਲਤਾ ਦਾ ਸੁਖ।

ਸਤਿ – ਸਦ ਥਿਰ

ਅਗਿਰੁ – ਪੰਛ, ਗਊ

ਕਾਮੁ – ਕੰਮ

ਨਿਰੂਪਣੀਆਦ – ਪ੍ਰਭੂ-ਪਤੀ ਨਾਲ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਰੂਪ ਚੌਥੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ

ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਮਿਲਿਆ – ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰੂਪ ਪੁਰਖ, ਪਰਮ ਆਤਮਾ ਮਿਲ ਪਿਆ।

ਅਬਿਗਤ ਪ੍ਰੀਤਿ – ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੀਤਿ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰੀਤਿ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰੀਤਿ।

ਤੈ – ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਆਵੇ ਜੀਵਨਾਂ ਹੈ।

ਨਿਰਭਉ – ਨਿਡਰ –

ਜੋਇ – ਜੋ ਸੰਦਾ ਹੈ।

ਗਾਵਹਿਆ – ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰ ਵਲ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

ਭਉ – ਡਰ

ਨਿਰਮਲ ਭਉ – ਪਵਿਤ੍ਰ ਡਰ, ਅਦਬ ਸਤਕਾਰ।

ਦੇਵੈ – ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

ਤਰੰਗੇ – ਜਾਮ੍ਹੇ ਕਾਵਲ, ਅੰਗ ਸੰਗ

ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਣਿਆ – ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਪਸਾਰ ਪਸਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਠਰ – ਜਠ ਕੀਟਾਂ ਵਿਚ।

ਭਠੂਰੇ – ਵਿਸ਼ਾਮਰ।

ਦੇਵੇ – ਵਿਦਾ ਹੀ।

ਲਿਖਿ ਰਹਿ ਗਏ – ਸੰਤ, ਮਹਾਪੁਰਸ਼ ਜਾਂ ਲਿਖ ਦੇ। ਜਾਮ ਕੈਸੀਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿ ਦੇ।

~~[illegible]~~

ਮੰਗਲ – ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਗੀਤ।

ਚਲਾਈ – ਤੋਰ ਦਿਤੀ, ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

ਅਨਾਹਦ – ਇਕ ਰਸ, ਲਗਾਤਾਰ ਵਜਦਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਸ਼ਬਦ ਵਜਾਏ – ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਾਜੇ ਵਜਣ ਲੱਗੇ।

ਤੀਸਰੀ ਸ਼ਬਦ – ਤੀਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਅਮਰਦਾਸ।

ਜਨ ਤੀਸਰੀ ਸ਼ਬਦ – ਪੁਤ੍ਰ-ਪੋਤੀ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਨਿਮਾਣ (ਵਿਚ) ਦੀ ਤੀਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਅਮਰਦਾਸ।

ਜਿਨਿ – ਜਾਨ ਵਿਚ।

ਖੇਲ ਰਚਾਇਆ – ਖੇਡ ਰਚਾਈ।

ਸਾਹਿ – ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਿਆਣ ਸ਼ਰੀ ਤੀਰਥ।

ਸੇਵਕ – ਸਿਖਾਂ

ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ – ਵੇਖੇ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਮਹਿਲ।

ਸੁਖਿ — ਪੂੰਗ੍ਰਤੇ।

ਓਟੀ — ਉਤਾਰੀ।

ਹਰਿ ਆਲੀ — ਪਰਮਾਤਮਾ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ (ਸਿਫ਼ਤ ਸਾਲਾਹ) ਦੀ ਆਲੀ।

ਰਚੀਆਂ — ਰਚਨ ਰਚੀ ਗਈਏ ਹੈ।

ਅਕਥ — ਜਿਸ ਦਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਬਿਆਨ ਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ — ਅਕਥ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤ ਸਾਲਾਹ।

ਨਿਰੰਤਰ — ਨਿਰੰਤਰ ਇਕ।

ਸੁਣਿ — ਤੇ, ਸਮਾਨ।

ਸਾਧੀਆਂ — ਸਾਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਮਝਣਿ — ਸੋਚ ਵਿਚ।

ਕੋਰਾ — ਚੰਗੀ ਵਿਚਾਰ।

ਨਾਨਕ ਓਟੇ — ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਆਸਰੇ ਹਨ।

ਤੀਰਥ ਨਾਵੈ — ਤੀਰਥੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਦਿਕ ਦੇ ਕਰਕੇ; ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਨਾਲ ਜੀਵ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਤੀਰਥੀ ਸਫਲੀ ਹਨ।

ਮਾਨਿ — ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ।

ਹਰਿ ਓਗਣ — ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਤੀਬਰ ਤਾਂਘ।

ਉਡੀਕੇ — ਪੰਧ ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਗਾਦ — ਲੌਕਿਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਦਰਸ਼।

ਤਉ ਚਰਣਕਮਲਾਂਦ — ਪ੍ਰਭੂ-ਪਤੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹਿਰਦੇ
ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਜਰੀਏ ਅਨੁਭਵ।

ਮਨਿ — ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ।

ਜਾਤੁ — ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਲੈਂਦਾ।

ਗੁਰਮੁਖਿ — ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪੈ ਕੇ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਕੇ।

ਸੁਭਾਇ — ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਟਿਕ ਕੇ।

ਮਨਿ — ਮਨ ਵਿਚ।

ਤਨਿ — ਤਨ ਵਿਚ।

ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਇਆ — ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਲਗਾ।

ਅਨਦਿਨੁ — ਹਰ ਰੋਜ਼, ਹਰ ਵੇਲੇ।

ਲਿਵ ਲਾਈ — ਸੁਰਤਿ ਜੋੜੀ ਰਖੀ।

ਮਨਿ ਵਸਿਆ — ~~ਮ~~ ਮਨ ਵਿੱਚ।

ਗਾਵਿ — ਗਾਂਦੀ ਗਈ

ਸਚੀ ਬਾਣੀ — ਰੱਬ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਵਾਲੇ।

ਪ੍ਰਭਿ — ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ।

ਠਾਕੁਰਿ — ਠਾਕੁਰ ਨੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।

ਕਾਮਣਿ — ਜੀਵ-ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਿਆਰੀ ਨੂੰ
ਮਿਲਿਆ।

ਰਲੀਆ — ਆਨੰਦ ਵਿਚ।

ਧਨ — ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ

ਤਿਸ ਦੇ — ਤਿਸ ਦੇ ਵਿਚ

ਗਾਹਿ — ਗੁਣ ਦੀ ਅਧਿਕਤਾ ਗਾਣ।

ਵਿਗਾਸੀ — (ਖਿੜਪਦੀ), ਅੰਦਰ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।

ਰਹਸੀ ਗਾਵੈ — ਪ੍ਰਭੂ-ਪਤੀ ਗਾਵੇ ਜੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਦੀ ਉਚੀ ਅਨਦ ਵਧਾ ਪਵੇ

ਅਬਿਨਾਸੀ — ਕਦੇ ਨਾਸ ਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ।

The Benarsi Dass Roller Flour Mills. Ambala Cantt.

Bill No. 593 Ambala Cantt. ____________

M/s. ______________________________

____

Wagon No.
Truck No.
S.T.L No.......................F.G.L. No...........................Authority permit/order No.....................

Goods despatched by Railway/Truck receipt No ....Date ....

Amount drawn through...

Particulars	No. of Bags	Filling Kg.	Weight Q. Kg.	Rate per bag	Amount

Rupees.. E. & O. E.

Prepared by. Cashier. Accour. ant. Managing Director.
Joint Mg Director.

NOTE :- In case Sales Tax prescribed forms, as applicable are not sent within time, you will be liable for the payment of Sales Tax.